

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vst Din 2.50. večji inserati petič rsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.

«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din.

Rokopisi se ne vračajo

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Dunaj napoveduje za jutri vremenski prevrat

Po napovedih dunajskega meteorološkega zavoda bo nastopilo jutri nenadoma toplo vreme
— Silen mraz v pretekli noči — Osem metrov snega v Italiji — Zamrznjeno Črno morje

— Dunaj, 23. februarja. Dunajska vremenska postaja napoveduje za jutri vremenski preobrat. Nastopilo bo tako toplo vreme, da se bo začel precej naglo talati sneg.

Svojo prognozo utemeljuje vremenska postaja s tem, da vladajo v višini višje temperature, dočim je mrzla zračna plast samo tik nad zemljo. Že ponoči bo začel pihati zapadni veter, ki bo odrazil mrzli val proti vzhodu, kar bo imelo za posledico naglo naraščanje temperature.

— Praga, 23. februarja. Hud mraz traja dalje. Temperatura se giblje na Čekoslovaškem med — 20 do — 3 stopinj. Vsekar napovedujejo vremenski preroki, da bo jutri nastopilo južno vreme. Promet se je v bistvenem zboljšal. Tudi dovoz premoga je boljši.

— Rim, 23. februarja. Vremenski položaj je tudi v Italiji nestalen. Po par pomladanskih dnevi je v Parni padla temperatura na 6 stopinj pod ničlo. Nad Pizo je po dveh toplih dnevih divjal leden vihar, ki je potisnil temperaturo pod ničlo. Severni viharji so povzročili ovire v prometu. Podrli so brzovinske drogeve tako, da so mnoge zveze deloma prekinjene. Tudi nekaj vodovodnih ceví je počilo zaradi mraza. V Srednji Italiji divjajo novi močne snežni viharji. V Abruciu je obilčalo več vlakov v snegu. Nekatere vasi so popolnoma zasnežene, ker leži sneg do 8 metrov visoko. Prebivalstvo se boji da

se bodo zaradi snežnih mas udrele strehe. V vzhodnih pokrajinah mraz ni poenoljal, vendar se temperatura polagoma dviga. V Trstu je kazal termometer popoldne 3 stopinje nad ničlo, sinoči pa eno stopinjo pod ničlo.

— Bukarešta, 23. februarja. Luka v Constanti je popolnoma blokirana z ledom. Pred luko so nagromadene ogromne mase ledu, ki onemogočajo ladjam dohod in izhod iz luke. Tudi vsa druga pristanišča na Crnem morju so zamrznjena, tako da je mnogo ljudi moralo ostati na odprtem morju, ker ne morejo k obali. Večinoma jim je primanjkuje kuriva in hrane, tako da grozi potnikom lakota. Z obrežja jim ne morejo priti na pomoč. Vrhutega vlada še izredno hud mraz, ki znaša povprečno 26 do 30 stopinj.

Obupna situacija v grški Macedoniji

— Atene, 23. februarja. Grška uradna agencija poroča: Prometni minister, ki je odpoval v Tracijo, da inspicira poplavljenе pokrajine, poroča vladi brzoljavno, da je situacija zares skrajno kritična in tragična. Vsa pokrajina nudi slabo polarne pokrajine. Na stotisoče hektarov rodovitne zemlje je pod vodo, ki je večinoma zamrznjena. Vsa posejana polja so docela uničena. Obstaja bojazan, da je katastrofa zahtevala tudi veliko število človeških žr-

tev. Minister predlaga, naj bi prebivalstvo, ki je moralo zapustiti svoje domove in ki je jedva rešilo gošo življenje, koloniziralo v drugih krajih. Grške in turške oblasti vodijo skrupno reševalno akcijo iz vasi, ki so obdane od vode. Je slišati neprestano streljanje in klicanje na pomoč. Reka Vardar je večerj še bolj narasla in grozi z nadaljnjimi poplavam. V dolini reke Strumice so uničene vse priprave za izsuševanje močvirja.

— Atene, 23. februarja. »Agencia Havas« poroča, da vlada v vsej Grčiji izredno oster mraz. Planinske pokrajine so docela odrezane od ostalega sveta tako da prebivalstvu primanjkuje živila. Zaradi poplav v Makedoniji je vlada organizirala dovoz živil z letali.

Položaj v Jugoslaviji

— Beograd, 23. februarja. Po vestih iz raznih delov države vlada pri nas še vedno hud mraz, ki prav nič ne kaže tendence popuščanja. V Gornjem Milanovcu je bila danes zabeležena najnižja temperatura. Zjutraj je kazal termometer 31.5° pod ničlo. Iz ostalih krajev so javljene sledeče temperature: Beograd 15.5. Užice 18. Niš 19. Skopje 14. Kosovska Mitrovica 20. Zagreb 13. Ljubljana 15. Split 1° pod ničlo. V železniškem prometu se je situacija nekoliko izboljšala, ker so ponehali snežni zameti. Vlaki pa imajo še vedno znatne zamude.

Oton Župančič pri ministru prosvete

— Beograd, 23. februarja. V Beograd je prišel upravnik Narodnega gledališča v Ljubljani pesnik Oton Župančič, ki je danes posetil ministra prosvete Božo Maksimovića. Referiral mu je o zadevah ljubljanskega gledališča v zvezi s sestavo proračuna.

Splošna uvedba latinice v državnih uradih

— Zagreb, 23. februarja. Današnji »Morzenblatt« poroča, da se bavi vlada z načrtom uvedbi v uradnem poslovanju namesto došedanje dvojne pisave, to je latinice in cirilice, izključno latinico in tako zvano ekvasko narečje srbohrvatskega jezika. To bi vsekakor znatno olajšalo celokupno poslovanje.

Bolgarska zunanja politika

— Sofija, 23. februarja. Bolgarska uradna agencija poroča: Na včerajšnji seji zunanje-političnega odbora Sobranja je podal zunanji minister Burv daljši ekspozé o zunanje-politični situaciji Bolgarije v zvezi z mednarodnim političnim položajem. V svojem ekspozéu je izjavil, da so se odnosi z vsemi državami v zadnjem času zelo izboljšali. Posebno zadovoljstvo je izrazil nad uspešnimi pogajanjimi z Jugoslavijo, ki bodo dovedla do rešitve vseh spornih vprašanj. Pogajanja za trgovinsko pogodbo so že tako daleč, da bo meseca marca pogodba podpisana. Tudi s Turčijo so pogajanja za sklenitev prijateljskega pakta že zaključena.

Uvod v debato o manjšinah

— Ženeva, 23. februarja. Zastopnik Kana v Svetu Društva narodov Dandurand je predložil glavnemu tajniku besedilo predloga o manjšinskem problemu, o katerem je govoril svojočasno v Luganu. Dandurand predlaga, naj bi manjšine svoje prošnje naslovile najprej neposredno na prizadete vlade ter se le pozneje, če bi ne prišlo do sporazuma, izročile zadevo Društvu narodov v obravnavo. Kakor vse kaže, bo Dandurandov predlog sprejet. Vsekakor je treba smatrati ta memorandum kot uvod v debato o manjšinskem vprašanju.

Lakota na Kitajskem

— Peking, 23. februarja. Po poročilu mednarodnega odbora za podporo stradalim na Kitajskem vlada v provinci Šansi strahovita lakota. Prebivalstvo se preživlja le še s posušeno travo, koreninami in skorjo dreves.

Prepovedan list

— Beograd, 23. februarja. Notranje ministristvo je prepovedalo nadaljni uvoz in razširjevanje italijanskega lista »L'Impero«, ker piše proti interesom naše države.

Izenačenje koledarjev odgodeno

Predstavniki pravoslavne cerkve vidijo v njenih tradicijah obvarovanje cerkvenih interesov. — Bojazan pred razširjenjem vpliva rimske cerkve. — Narodno življenje naj se razvija po naravnem potu.

»Obzor« od 23. t. m. objavlja informativen članek o vprašanju izenačenja koledarjev. Iz njegovih izjavanj je razvidno, da je to vprašanje odgodeno na ugodnejše čase in da je zaenkrat še ni aktuлно, kar potrjujejo tudi zadnje informacije iz Beograda, ki pravijo, da se je ministristvo ver sploh prenehalo baviti z vprašanjem koledarske reforme. Minister ver dr. Alaupović, ki se je navdušeno izjavil o važnosti izenačenja koledarjev in je v to svrhu odpoval v Sremske Karlovce, da bi se sporazumel s pravoslavnim sinodom, povsem upravičeno ni hotel forsirati reforme koledarjev, ko je uvidel, da zastopniki pravoslavne cerkve še niso naklonjeni niti pripravljeni za to. Postavil se je upravičeno na stališče, da je vprašanje izenačenja koledarjev predvsem notranja zadeva zainteresiranih cerkev. S tem jem bila vnaprej odklonjena vsaka možnost, da bi se zaradi tega vprašanja pojavila kakšna animoznost in da bi prizadeta občutljivost ustvarila vsekakor neugodno reakcijo v pravoslavnih množicah.

Po tem sklepu ministristva ver se more smatrati, da je vsaj za sedaj odveč tretjati vprašanje izenačenja koledarjev. Brez dvoma pa je ta slučaj izredno važen z vidika splošnega stališča. Odpor pravoslavnih episkopov proti prenehanju izenačenja koledarjev in njihova zahteva, naj se eventualna reforma izvede na podlagi obojestranskih koncesij, marveč katoliške in pravoslavne cerkve, izvira vsekakor iz temeljitega poznanja razpoložena njihovih vernikov, kakor tudi njihove osebne vdanosti tradicijam. V čuvanju tradicij pravoslavne cerkve vidijo njeni predstavniki po pravici zelo močno jamstvo za obvarovanje njene kontinuitete, neodvisne od vpliva rimske cerkve, ki danes po zlomu ruskega cazaropazma vedno bolj širi svoj vpliv na vzhodu. Razstoji vpliv rimske cerkve na bližnjem vzhodu ne povzroča skrbi samo predstavnikom pravoslavne cerkve, temveč tudi njenim laikom. Nekdanji predsednik finančnega odbora dr. Jovan Radonić je objavil v dveh številkah beograjske »Politike« obširen opis svojega polmovanja rimskega vprašanja in je na koncu med drugim tudi postavil naslednje vprašanje:

»Ali ne bo morda papeštvo v sporazumu z veliko kraljevino Italijo sedaj jače in energičnejše nastopalo s svojo misijonarsko

akcijo na vzhodu in sicer na račun pravoslavja, razcepjenega in oslabilenega po zlomu velike pravoslavne Rusije in popolnega oslabiljenja vasijske carigradske patrijarhije?»

Te besede kažejo bojazan pisca, pravi »Obzor«, da bi mogel vpliv rimske cerkve popolnoma zavladati na vzhodu. S koliko pozornostjo in občutljivostjo se od predstavnikov pravoslavne cerkve spremlja vsaka kretnja in akcija rimske cerkve, na pričaju danes tudi besede patrijarha Dimitrija, ki jih je nekega dne izrekel na letni skupščini društva za zgradbo cerkve sv. Save v Beogradu. Poglavar srbske pravoslavne cerkve je povdaril, da se v Srbiji širijo tujci in da je treba o tem voditi temeljit račun.

Treba je vsem to upoštevati v svrhu razumevanja upravičenega upora pravoslavnih episkopov proti vsaki reformi, ki jo smatrajo, da bi mogla škodovati interesom pravoslavne cerkve.

Oni jasno uvidevajo, da morejo najbolje obvarovati interese svoje cerkve, ako ohranijo one pregrade, ki so se skozi stoletja življenja med njo in rimsko cerkvijo poglabile v zavesti njihovih vernikov. Pravoslavne cerkve se danes nahajajo sploh v težkem položaju napram širjenju vpliva moči Vatikana, te univerzalne cerkvene ustanove, ki se razteza z enega na drugi konec sveta. Zato je tudi razumljivo in naravno, da čuvajo stoletne pregrade, ker se slabši brani pred lačnim vedno s tem, da se zavaruje s čimerkoli.

Z drugega stališča je zadržanje pravoslavni episkopov glede na izenačenje koledarjev zelo pošteno, ker se še enkrat potrjuje, kako je tradicija občutljiva tudi napram najmanjšim polskusom izpremenb. Presekati jo naglo in brez soglasja z omilni, ki so njeni nosilci, bi mogel biti le nehalčen poizkus. Treba je pustiti, da se narodno življenje, ki temelji na stoletnih tradicijah, še dalje neovirano razvija in teče po svojem naravnem toku. Na ta način bo najhitreje in najlažje našlo svojo pravo pot, in pravoslavna cerkev je gotovo temeljni sestavni del srbskega naroda, ker je v glavnem izoblikovala srbsko narodno dušo. Vtkati se sedaj v ustanove te cerkve brez popolnega in svojevoljnega soglasja njenih predstavnikov, bi bilo podjetje, čigar posledice se ne morejo preračunati.

Sklicanje tajnega konzistorija

V velikem tednu bo sklican v ponedeljek tajni, v četrtek pa javni konzistorij. — Imenovanje novih kardinalov.

Rim, 23. febr. Po informacijah iz do brega vira bo papež v velikem tednu in sicer v ponedeljek in četrtek sklica tajni, nato pa javni konzistorij, na katerem bo v nagovoru obvestil kardinale o pogajanjih za lateranske pogodbe. Verjetno je, da bo pri tej priliki imenovan tudi neke novih kardinale. Listi napovedujejo, da bo najbrže po klavzuli v konkordatu še pred ratifikacijo pogodbe imenovana mešana komisija za izvedbo konkordata.

— Rim, 23. februarja. Papež je sprejel v avdienci dopisnika »United Press«

ter mu v razgovoru izrazil svoje osobito zadovoljstvo nad spravo z Italijo in nad veselem, ki je zavladalo v vsem katoliškem svetu, ko je znova upostavljena posvetna suvereniteta papeža in njegova popolna neodvisnost. Velikanske manifestacije v Rimu so mu dokaz, da zna ves katoliški svet pravilno ceniti važnost tega zgodovinskega dogodka. Še važnejše pa bodo posledice. Pogodba med Vatikanom in Kvirinaloni je pravična, treba pa bo še mnogo, mnogo dela. To je bil šele začetek.

Italijanska princesa postane madžarska kraljica?

Ženitbeni načrti bivšega avstrijskega nadvojvode Albrehta, ki bi rad na ta način prišel na madžarski prestol

— Dunaj, 23. februarja. Tufajšnji listi poročajo iz Budimpešte, da bo bivši avstrijski nadvojvoda Albrecht letošnjo spomlad odpoval v Rim, da prosi za roko najmlajše hčerke italijanskega kraljevskega para. »Neuigkeits-weltblatt« domneva, da se bo bodoči zet italijanskega kralja podal v Rim že kot »madžarski kralje«, ker bi sicer ne mogel tekmovali z bolgarskim kraljem Borisem, ki se tudi namerava zaročiti s princeso Giovanno.

— Budimpešta, 23. februarja. Glede na vesti o skorajšnji zaroki nadvojvode Albrehta z italijansko princeso Giovanno izjavljajo v poučenih krogih, da nadvojvoda Albrecht ne bo potoval v Rim prej, predno ne bo ozdravil madžarski poslanik v Rimu Hory, ki dela z vso energijo na ureditvi tega načrta. Nadvojvoda Albrecht bo bržkone

odpoval v Rim šele v drugi polovici marca. V legitimističnih krogih vlada glede na te dogodke velikansko navdušenje. Prepričani so, da je že več kot gotovo, da bo nadvojvoda Albrecht proglašen za madžarskega kralja, če se res poteguje za roko italijanske princese.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22.825, Berlin 13.5275, Curih 1085.9, Dunaj 8.0075, London 276.50, Newyork 56.86, Pariz 222.50, Praga 168.93, Milan 298.03.

Effekti: Vojna škoda 427.

Curih: Beograd 9.1275, Dunaj 73.05, Budimpešta 90.65, Berlin 123.40, Praga 13.42, Milan 27.24, Pariz 20.31, London 25.285, Newyork 519.95.

Železniški promet se še vedno bori z zameti

Mraz je znatno popustil. — Nesreča na glavnem kolodvoru. — Dovož premoga v Ljubljano napreduje.

Ljubljana, 23. februarja. Mraz je danes znatno popustil. Barometer je v zadnjih 24 urah padel od 780.9 na 768. Temperatura je pa v vseh krajih Slovenije znatno poskočila in ni mraz nikjer presegal — 20 stopinj C. Najnižja temperatura je bila davi v Kočevju, in sicer — 17 stopinj, dočim je v ostalih krajih varirala med — 6 stopinjami (Rakek) do — 15 stopinj C.

Mednarodni ekspresni in brzovlaki so prihajali v Ljubljano z večjimi zamudami. Celh 32 ur zamude ima OES iz Carigrada, ki bi moral prispeti včeraj ob 4.10 v Ljubljano. Vzrok tiči najbrže v tem, da se je moral ekspres od Carigrada dalje zopet boriti s snežnimi zameti. Svočni beograjski brzovlak št. 2 je imel 5 ur zamude, svočni monokovčan z Jesenice eno uro, nočni tržačan pol ure, jutranji dunajčan 1 uro, današnji SOE iz Milana pol ure in današnji jutranji brzovlak št. 4 iz Beograda nad 4 ure in prispe v Ljubljano najbrže v prvih popoldanskih urah. Lokalni potniški vlaki imajo neznatne zamude.

Zagrebska direkcija je danes obvestila ljubljansko, da bo liška proga od Plazke do Knina odprta za promet šele čez 15 ali najkasneje čez 20 dni. Progo so zatrpali na mnogih krajih do 8 metrov visoki snežni zameti.

Akontacija upnikom Slavenske banke

Poravnalna ponudba upravnega odbora za 20%. — Upniški odbor je ponudbo odklonil in sklenil takoj izplačati akontacijo 15%

— Zagreb, 23. februarja. Upravni odbor Slavenske banke je stavil včeraj preko pristojnega konkurznega sodišča upniškemu odboru poravnalno ponudbo, v kateri izjavlja, da je pripravljen izplačati v gotovini upnikom drugega razreda 20% kvoto. Upniški odbor se je včeraj popoldne takoj po sprejemu te ponudbe sestel k seji, na kateri je po

daljši debati sklenil, da to ponudbo odkloni iz materialnih in formalnih razlogov, zlasti pa raditega, ker je že sedaj sigurno, da bo možno do likvidacije vseh terjatev izplačati 25% kvoto. Istočasno je bilo sklenjeno, da se upnikom drugega razreda takoj izplača 15% akontacija.

Poljska in Rumunija

Bukarešta, 23. febr. Varšavsko potovanje zunanje ministra Mironcesca bo oficijelna manifestacija rumunsko-poljske solidarnosti. Pri tej priliki bodo državni obeh držav določili smernice nadaljnega skupnega političnega postopaja napram Rusiji, da se podpreji solidarnost obojih držav pod odločujočim vplivom poljsko-rumunske politike. Tozadevni razgovori so se vršili sedaj v Bukarešti s šefom v poljskem zunanjem ministristvu Racinskim, ki je bival delj časa v Bukarešti in se istočasno vrača v Varšavo. Kakor se izve, bo Poljska porabila navzočnost ru-

munskega zunanjega ministra tudi za to, da stopi v stike glede določitve enakega postopanja z nemškimi manjšinami. Končno bo pri tej priliki razčiščen nekaj višjih vprašanj med Poljsko in Rumunijo, in sicer vprašanje poljskih optantov in vprašanje neznatnega popravka poljsko-rumunske meje.

Inženjerski kongres

— Beograd, 23. februarja. Juti prične tukaj kongres združenja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov. Udeležili se ga bodo iz vseh krajev države. Delegati iz Slovenije in Hrvaške so večinoma prišli že danes.

Jugoslavija nikoli ne bo priznala sovjetov

Zanimiva izjava poslanika dr. Spalajkovića. — Jugoslavija bo priznala samo tako rusko vladu, ki jo bo priznava ruski narod.

Glasi ruskih emigrantov (Obščine Dje-
lo), ki ga izdaja znani ruski publicist Bur-
cev, objavlja razgovor z našim poslanikom
v Parizu dr. Miroslavom Spalajkovičem.
Dopisnik omenjenega lista je posetil dr.
Spalajkovića, da se informira, kakšno stali-
šče zavzema Jugoslavija glede priznanja
sovjetske Rusije. Dr. Spalajković je izjavil:
«O priznanju sovjetov od strani sedanje
naše vlade ne more biti niti govora. Tudi
če ne bi prišlo pri nas do prekleta, bi Ju-
goslavija pod nobenim pogojem ne priznala
«Sovnarkoma» (sovjetske narodnih komisar-
jev) za rusko vladu. V našem ljudstvu in v
naših političnih krogih so se preveč žive
simpatije in globoka hvaležnost ruskomu
narodu. Tudi če bi vse svet priznal boljšev-
ike, ostanemo mi v tem vprašanju neiz-
prosnosti in priznamo brezpogojno za rusko
vlado samo tako vladu, ki je najprej pri-
znal ruski narod. Jugoslovenci iz hvaležno-
sti do Rusije nikoli ne bodo imeli stikov z
morilci onih, ki so Slovence osvobodili.

Mi, Jugoslovenci, ne moremo in ne smemo
slediti zgledu onih držav, ki sicer niso pri-
znale sovjetske vlade do jure, vendar so pa
pazovale s tje diplomatske in trgovske stic-
ke. Da sploh ne govorim o tem, da nobena
naša država, ki se stopila na to pot, ni ime-
la od tega nobene koristi, moram izjaviti,
da mi tega ne moremo storiti iz čisto mo-
ralnih nagibov. Med nami živi na tisoče ne-
prostovoljnih ruskih izganecov, ki so živ-
tinsko velike Rusije, one Rusije, ki je bila
se samo zaščitnica, marveč tudi osvobodite-

ljica Slovencev. V Rusiji vidimo svojo sta-
rejšo sestro. Ali moremo pustiti v svoji slo-
venski dom sovjetske zastopnike? Ali mo-
rejo živeti v domu svoje mlajše sestre Kaja
in Abel? Nikoli, mi dajemo prednost Abo-
lu. Sicer je pa vprašanje priznanja sovjet-
ov že leta 1924 definitivno rešil Pašić in
po njegovem govoru v Državni zbornici o bol-
ševski sovarnosti, ki ogroža evropsko kul-
turo, nimamo nobenega poverja v njihovi se
znova k temu vprašanju.

Dalje je dr. Spalajković izjavil: «Kar se
tudi vašega vprašanja glede položaja v so-
vjetski Rusiji, moram kot diplomat, ki do-
bre pozna Rusijo, priznati, da se komunisti
v Rusiji zdaj hitro izživljajo in organizirani
procesi bodo kmalu privedli do padca te
peklenske moči. Rusija je pakala tudi po
vojni velike politične valovitosti, s tem, da
je prevzela na svoja ramena ureditveno ho-
manističnega eksperimenta. Položila je
sama seboj na oltar človeštva, da s svojimi
nečestitimi žrtvami dokáže, da se nekateri
socialistične utopije za človeško družbo
nesprejemljive in da s tem reši sedanje
civilizacijske pred komunisti. Mirno lahko re-
čem, da se vera v prepoved Rusije v Evro-
pi vedno bolj utrjuje. Sam niti najmanj ne
dvomim, da si bo Rusija kmalu pomagala
od komunistične epidemije in da bo zavze-
la med evropskimi narodi en položaj, ki ji
gleda na njeno slavno preteklost po pravici
gre. Srečen bom, če bom mogel takrat še
zastopati svojo domovino v novi Rusiji.

Zanimiva polemika o uradniškem vprašanju

Bivši minister socialne politike dr. Gosar o rešitvi uradniškega vprašanja. — Pridobitve uradnega stanu anahronizem. — Gospodarsko - materialistično pojmovanje krščansko - socialnega socijologa.

V »Slovenec« od 20. t. m. je objavil bi-
vi minister socialne politike in kandidat
za profesorja socijologije na ljubljanski
univerzi dr. Andrej Gosar članek o urad-
niškem vprašanju, v katerem je poudarjal,
da bi bilo napačno misliti, da se bodo dr-
žavnemu uradništvu še kdaj povrnilo ne-
redanji časi razmeroma dobrega splošnega
plagostanja in družabnega ugleda. To so
«tempi passati». Dr. Gosar je mnenja, da
ma veljati tudi za uradniško vprašanje
potrebe in ponudbe, da velja danes glede
uradniških plač nujno nekaj slišenega kot
n. pr. glede delavskih mezd. Kakor se me-
de držijo redno neke stalne višine, ki je
določena po nujnih gospodarskih zakonih
ter ne morejo biti trajno niti znatno višje
niti znatno nižje, prav tako imajo danes
tudi uradniške plače bolj ali manj obče
družaben značaj ter so podvržene splošno-
veljavnim gospodarskim zakonom. Dr. Go-
sar smatra kot edini izhod iz sedanjega
položaja, težkega za državo in uradništvo:
otroci se nepotrebne sentimentalnosti ter
zavreči tradicijo, ki si državnega uradnika
ni mogla drugače predstavljati, kakor da
je v službi absolutno stalen, da ima zago-
tovljeno popolno pokojnino, da živa po-
seben socialni ugled it. d. To svoje mnenje
je pustil dr. Gosar debelo natiskati, kajti
po njegovi trditvi je »vse to in kar je še
bilo drugih takih prednosti uradniškega
stanu, danes anahronizem«. Zato imej po
njegovem mnenju tudi državni uradnik
prосто pot, da si v svobodnem tekmovanju
poličke tako mesto, kjer bo mogel kar naj-
bolj uspešno uporabiti svoje znanje in spo-
sobnosti.

Na dr. Gosarjeva vsekakor socijološka,

gotovo pa manj socialna izvajanja, odgo-
varja v večeršnjem »Slovenec« gosp. Fr.
Erjavac, ki ugotavlja, da uradniško vpra-
šanje ni golo in mehanično vprašanje po-
vpraševanja in ponudbe, temveč v najvišji
meri državno, obča, naravnost moralno
vprašanje. Primeri izza dob Marije Te-
rezije, ki jih navaja dr. Gosar, ne drža, ker
sloni država na dobrem, strokovno in mo-
ralno višje stoječem uradništvu danes v
mnogo večji meri kakor v času Marije Te-
rezije. To vprašanje postaja od leta do
leta bolj, ne pa manj važno, kakor mliči
dr. Gosar. G. Erjavac očita bivšemu mini-
stru dr. Gosarju, da je njegovo pojmovanje
docela gospodarsko-materialistično in
da je njegovo pojmovanje vprašanje med
sploh danes že zastarelo celo v modernem
kapitalističnem svetu. Pri javnem uradni-
štvu bi pomenila zmaga takega pojmovanja
vpravljanje v celotno državo in s tem
tudi države same, kajti v državnih
službi bi šli izključno le oni, ki bi ne mogli
prav nikamor drugam, torej najprej v.

Mi samo citiramo to zanimivo polemiko,
ker je bilo za nas že od nekdaj jasno,
da se more vprašanje zboljšanja državne
uprave in uradniškega položaja rešiti le z
poenostavitvijo upravnega aparata in z
zagotovitvijo takega gnotnega položaja
državnih uradnikov, ki ne bo silil moral-
no manj močne ali pa v bedo zašle ljudi k po-
stranskim zaslužkom in korupcijskim de-
janjem. Uradniku je treba omogočiti, da
bo posvečal skrb le svoji službi. Od nekdaj
so priznavali vsi pravi socijologi kot edino
pravilno načelo, da se more le od pošteno
plačanega dela zahtevati popoln uspeh.

Cigan oslepil otroka vpricho matere

Otrok postal žrtev matrine ljubezni. — Cigan je z razbeljeno žico oslepil 5letnega dečka, da bi ga mogel pošiljati po vaseh in živeti na njegov račun.

Cigani imajo navado, da pohabijo na
kakršenkoli način svoje ali tuje otroke ter
jih potem kažejo po vaseh tako, da vzbude
usmiljenje pri ljudeh, ki takim revežem
radi pomagajo. Zanimivo je, da cigani naj-
raje pohabijo tuje otroke, ki jih dobe od
brezsrčnih mater z življeno. Zgodilo se, da ci-
gani ukradejo otroka na ulici, po vaseh ali
v mestu, ali pa ga kupijo od brezsrčne ma-
tere, ki ima nezakonskega otroka v roji.

Beogradske listi pa poročajo o nenavad-
ni usodi nekega dečka, ki je postal žrtev
cigana. Gre za cigana, ki mu je neka brez-
srčna mati dala svojega otroka, ker je bila
v cigana zaljubljena. To ni samo na sebi
nič budnega. Cigan je po otroka oslepil
vpricho matere, da bi kazal po vaseh.

Pred 10 leti se je Anka Ricman iz Dar-
de seznanila s ciganom Kristom Džordževićem.
Zaljubila se je vanj in tudi cigan je
priznal, da jo ljubi. Ta ciganska ljubezen
je pa postala usodna za Ankinega Milana.
Cigan je imel tri pohabljene dečke, ki
jih je pošiljal po vaseh, da so prosili in da
jih vesele njemu. Cigan je izkoristil tudi
priliko, ki se mu je nudila, ko se je Anka
zaljubila vanj. Ko je Anka nekega dne
vprašala cigana, kako se boš preživljal, ji
je cigan odgovoril:

Vidiš Anka, imava že nekaj dečkov, ki
prosiijo za naju po vaseh, če bi za ta posel
porabila še svojega Milana, bi se nama še
bolje godilo.

Brezvestna mati ni pismislila, da bo njen
sin za vse življenje pohabljen in nesrečen
ter je odgovorila:

— Dobro, dam ti Milana, naredi z njim,
kar hočeš.

Cigan ni dolgo pomišljal. Vzel je železno
žico, jo v ognju razbelil ter vpricho matere

oslepil dečka na ta način, da mu je zasadil
razbeljeno žico v oči.

Otrok, ki mu je bilo tedaj šele 5 let, je
jokal in klical mater na pomoč, toda zaman.
Mati zanj ni imela več ljubezni. Milan je
bil popolnoma slep, ko se je zdramil iz ome-
dljivosti. Bolečine so bile namreč tako sil-
ne, da je nesrečni otroček omedlel. Mali
Milan je hodil slep s cigani od vasi do vasi
in je prosil. Njegova mati je izgnila,
kakor bi se udrila v zemljo.

Naposled se je cigan Kristo nastanil v
Arandjelovcu, kjer ima tudi domovinsko
pravic. Tudi tu je še naprej živel od milo-
darov, ki so jih nabrali njegovi pohabljeni
dečki. Oblosti so opazile, da ima cigan med
svojimi otroci tudi popolnoma otroke, ki niso
prav nič podobni ciganskim otrokom. Ra-
zen tega je vzbudil v Arandjelovcu splošno
sočutje slepi deček Milan. Nekega dne so
ga poklicali na okrajno glavarstvo in ga
zaželi izpraševati, kdo je in odkod je pri-
šel. Deček je vedel povedati, da cigan ni
njegov oče in da je njegova mati izgnila.
Dečka so poslali v zavod za slepe v Zemun
s prošnjo, naj ga obdrži v zavodu, dokler
se ne najdejo njegovi starši.

Uprava zavoda za slepe je dečka takoj
sprejela in poslala na vse oblasti njegovo
sliko, da se najde njegova mati ali kdo
drugi, ki bi kaj vedel o dečkovih starših.

Pred dnevi so slega dečka obiskali no-
vinarji. Deček je zelo bistro glave in je
sedaj star 15 let.

— Slabo se spominjam, je pripovedoval,
kako me je oslepil cigan Džordžević. Za-
pomnil sem si strašno bolečino, ki sem jih
tedaj prečel. Vem tudi, da se je moj oče
pisal Jan Ricman, toda ne spominjam se ga
več. Čul sem, da je padel v vojni. Mati je

živela s ciganom in ko me je oslepil z raz-
beljeno žico, se ni upirala temu ter ni rekla
niti besedice. To vem, ker sem pozneje
večkrat jokal, ko sem pomišljal, da sem slep.
Ob takih prilikah mi je cigan rekel: Zakaj
jokeš, naj nisam jaz kriv, da si slep. Tako
je hotela tvoja mati.

Bog je pa dober, je zaključil deček, in
me je rešil iz krempljev cigana in me pri-
vedel sopot med dobre ljudi.

Imel sem tri brate, je nadaljeval de-
ček, imenovali so se Fran, Janoš in Pliša.
Toda ne vem, kje so in kaj je z njimi in
tudi ne vem, če še žive. Tudi ne vem, če
kdo od mojih sorodnikov še živi. Tu v za-
vodu se počutim zelo dobro.

Leto je slepi deček pripovedoval o svoji
preteklosti upravi zavoda, na slepe v Zemu-
nu, ko je bil sprejet. Uprava zavoda je o
dečkovih usodi obvestila vse oblasti s proš-
njo, naj iščejo njegove sorodnike ali matere.

Zimsko pismo iz Zasavja

Litija, 23. februarja.

Letošnja zima je za razvoj zimskega
sporta v naših krajih vsekakor zgodovinsko
važna. Posebno kar se tiče naših
«diletarjev». Pred leti ni še nikdo poznal
tega krasnega sporta, zdaj se pa pojavlja
na naših ulicah in klancih prvi beli
prijatelj, drugo leto pa bo njih število še
mnogo večje. Najbolj navdušeni med po-
smenjalci pa je naša mala publika. Studen-
tarija in šolarji. Na vseh koncih in krajih
so se pojavile smučarske delavnice. Mia-
dina reže, pili, žaga, ko sta dve deski le-
po zvrnjeni, pa hajdi h kovaču ki prične
v ognju kriviti bodočo smuč.

Naravnost menimo pa je pogledati naj-
različnejše sisteme stremen na smučih. Ta
fantje je uporabljal za nje »vante«, drugi
je razpolovil staro »konzervo« in jo pri-
bil na smuč, kamor zdaj z največjim ve-
seljem vtakne svojo peto. Še kratek jer-
menček preko čevljev in mali športnik je
gotov. To bo naša bodoča smučarska ge-
neracija, rod zdravja in kreposti!

S sportom se pa ukvarja tudi »starejša«
generacija, v njenih vrstah seveda tudi
dame, da je družba, kaj pa da — bolj
pisana...

Prve »pike« naših smučarjev so se pri-
čele deloma na Sv. Planini. deloma na
Dobravi, ostali del pa pod Božensperkom,
na Kamnu in po Knaflčevih hribčkih. Po
zadnjem snegu pa so ugotovili, da je »ski-
joringanje« poseben ocvirec smučarskega
sporta. Da jih vidite zdaj! Ne zamude no-
bene prilike!...

Kako z zanimanjem gleda okoličan tako
čudno prikazen stopa pa razgaženi poti,
pa mu prihite nasproti zvonkajoče sani
z iskrim konjičkom. Komaj živignjo mimo
samcatga potnika sami, pa opazi, da se
drže za samni na na dolgi vrvi privezani
uniformiranci, na dolgi in ukrivljenih de-
skah stoječi. Potniš se ustavi, gleda za
beležko skupino in se zadovoljen napoti
dalje.

Na vse strani se prepeljavajo. Na Savo,
kjer ti postrežejo v gostilni »Pod skalico«
s čašo kuhanega vina, da se ves osvežen
vračaš domov. Ta pot je ena najlepših,
ker je ves dan v žarkem soncu. Vse poti
uporabljajo. Ona proti črnotoškomu gradu
je tudi hvaležna ali, če se dalje proti
Božensperku, včasih pa še naprej proti
dolenjski strani.

Pa recite, če nimajo naši podeželski
sportniki zdaj zlata nebesa, ki vsaj neko-
liko odtehta hud mrz in druge zimske
nadloge.

Ženske v sovjetski Rusiji

Rusije so svojevrstne ženske. Pod
carizmom so se borile za svobodo ro-
ko v roki s moškimi. Zgodovina te bor-
be ni pisana samo z moško, marveč
tudi z žensko krvjo. V Moskvi je bilo
ustanovljeno društvo bivših političnih
kaznjencev s podružnicami v drugih
mestih. Revolucionarnemu priključeni
skupni muzej kaže razvoj ruske revo-
lucije od časa Stenike Razina do leta
1918. Tu je nebroj fotografij in doku-
mentov o ženskah, ki so morale pod
carskim režimom v ječe, v izgnanstvo,
pa tudi v smrt. Mnoge žene sicer niso
razumele politike, pa so vendar spre-
mlele svoje moške v izgnanstvo, da bi jim
tam lajšale življenje. Muzej je živa pri-
ča neverjetnega junaštva in požrtvo-
valnosti ruske žene. Nobena druga dr-
žava na svetu se ne more pohvaliti s
takimi ženami. Zastopane so žene vseh
slojev od najvišjih aristokratov do to-
varniških delavk in kmetic.

Kakor pred revolucijo, tako stoji
ruska žena ob možu tudi sedaj. Dela
kakor mož, često še bolj vestno in pro-
duktivno. Ruske žene so sicer na vladi
in v državni upravi v manjšini, vendar
pa zavzemajo vodilna mesta celo v re-
dci armadi. Med člani sovjetskega ge-
neralnega štaba je tudi ena ženska. Že-
na Aleksandra Kolontajeva je bila pred
letu poslanik pri norveški vladi. Naj-
več ruskih žen je pa zaposlenih po to-
varnah in uradih. V Moskvi je bilo leta
1920 v državnih uradih 5,7. predlani-
skim pa že 19,5% žensk. V tovarnah
se je pa zvišalo število delavk celo od
5 na 34%. O kakem posebnem ženskem
pokretu, kakršne vidimo v Evropi in v
Ameriki, v Rusiji ni govora. Pač pa se
Rusije z veliko vneto pečajo s pro-
pagando komunizma med azijskim in
mohamedanskim žentvom. Pri tem si
pomagajo s primitivnimi plakati in le-
taki, na katerih je prikazana vsa zgo-
dovina ženskega razvoja. Prva slika
kaže neznošen položaj žene v preteklo-
sti. Mož ji vihti nad glavo knuto. Sleda
slike, ki kažejo borbo za žensko ena-
kopravnost. Na zadnji sliki stoji žena
enaka možu. Mnoge slike kažejo, kako
žena po vestnosti prekaša celo svoje-
ga moža. V mestih je seveda usmer-
jena propaganda na druge družabne
probleme. Tu gre v prvi vrsti za vzo-

jo, materinstvo, higijeno in porodni-
stvo. S temi vprašanji se pečajo tudi
oficijelne ustanove, kakor odbor za se-
ksualna navodila, materinski domi, za-
vodi javnega zdravstva in klinike za
kontrolno porodov, v katerih dobivajo
mlade matere vse potrebne nasvete.
Tudi gledališče, radio in film se pečajo
s temi problemi. Po ruskih mestih
predvzajajo zdaj film »Napačna sram-
sljivost« obenem s filmom »Pota k
moči in lepoti«. To je kulturni film, ki
kaže fiziološke zakone poroda. V Ru-
siji je sicer odprava telesnega plodu
zakonito dovoljena in v državnih za-
vodih so nastavljeni posebni zdravniki,
ki smejo odpravljati telesni plod, ven-
dar pa vodi vlada energično propagan-
do, da odvrne noseče ženske od tega
koraka. Sovjetska vlada stoji na sta-
lišču, da je zakon, s katerim je odpra-
va telesnega plodu dovoljena, neume-
nu ljudstvu zelo nevarna, ni pa neva-
ren, če se izvaja v državnih klinikah
pod strogim zdravniškim nadzorom.

Vse to kulturno delo opravljajo že-
ne roko v roki z moškimi in često se
izkaže, da so žene delavcev mnogo
bolj zmogne, nego pripadnice prejšnje
inteligence. Med njimi je mnogo de-
klet, ki čez dan delajo v tovarni, po-
noči pa študirajo in polagajo redno
izpite na univerzi. Moderna ruska že-
na je zelo aktivna in produktivna. V za-
sebnem življenju je skromna, pretežna
večina ruskih žen ima samo dve oble-
ki, eno za delo in eno za dom. Poleg
moškega doračca v Rusiji tudi zdrav-
niško m duševno utrjeno žensko po-
koljenje, ki lahko mirno gleda v bo-
dočnost.

Umor kralja ameriških pusto- lovcev

Koncem lanskega leta je neznan mo-
rilec ustrelil kralja ameriških pustolov-
cev Arnolda Rothsteina. Umor je vzbudil
v Ameriki splošno senzacijo. Takoj se
je razširila legenda, da je bil umor
posledica visoke stave, ki jo je sklenil
Rothstein z nekim svojim pajdašem
glede izvolitve novega ameriškega pre-
zidenta. Rothstein je stavil baje na
Hooverja in dobil stavo, ko je pa hotel
kasirati denar, je potegnil njegov part-
ner revolver in ga ustrelil.

Tako je končal eden največjih ame-
riških pustolovcev, strah in trepet new-
yorške policije, ki je zaman napenjala
vse sile, da ga izsledi in aretirajo. Roth-
stein je bil lastnik mnogih zakonitih
igralnic, dobavljal je na debelo kokain,
opij in alkohol, bil je poglavar newyor-
ških apašev, zločinec in pustolovec naj-
večjega kalibra, obenem se je pa resno
pečal z borznimi spekulacijami in fi-
nancijskimi transakcijami. Po smrti je
tako zaslovel, da je napisal Donald Clark
o njem celo knjigo. V knjigi je točno
opisan ta zločinski fenomen, ki si je znal
pridobiti ogromno premoženje. Zapustil
je 20 milijonov dolarjev, toda to še ni
vse, kajti denar je imel naložen po vseh
ameriških mestih. Imel je krasno trgo-
vsko pisarno in posebno tajnico, ki mu je
pomagala voditi igralnice, v katere so
radi zahajali tudi nadebudni sinovi
ameriških novinarjev. Rothstein je bil
sicer inspirator mnogih umorov, kljub
temu je bil pa med ameriški milijon-
arji na dobrem glasu. Predstavljal je
se samo največjega lopova, marveč tu-
di enega največjih newyorških finan-
cnikov. Poznal ga je vsak bandit, pa tudi
med sodniki, finančniki in politiki je
imel mnogo dobrih znancev in prijate-
ljev. Newyorški župan je obljubil no-
varjem, da jim poljski zagonek Roth-
steinovega življenja. Ameriška javnost
je zdaj zelo radovedna, kaj bo župan
povedal.

Polijska kronika

Včeraj je bilo policiji prijavljenih več
tatvin, izvršenih v mestu. Zlasti agniji so
bili žepari, odnosno žeparke. V franciskan-
ski cerkvi je namreč prav kaj poslovala
kar dva dni zaporedoma podjetna žeparka.
Bila je to »usmiljenka«, v resnici pa naj-
bolj drzna tatka. Tako je bila v četrtki
okradena v cerkvi Marija Rant, žena vpo-
kojenega finančnega svetnika. Med 8. in 9.
uro je stopila h glavnemu oltarju, kjer je
sprejela obhajilo, medtem ti je pa neznan
tat izpraznil denarnico. Odnesele ji je 500
Din. — Drugi dan je ob istem času doletela
slična usoda hotelirko Marijo Rabičevico iz
Moistrane. Bila je tako neprevidna, da je
pustila črno usnjato torbico v klopi in od-
šla k oltarju. Tat je to naglo izkoristil in
iz torbice z 900 Din gotovine odnesel. Ra-
bičeva je v klopi popreje opazila neko
usmiljenko, ki je potem izgnila. Dozdevna
usmiljenka je bila najbrž preoblečena ta-
tica.

Neprijeten doživljaj je imel včeraj pro-
govni čuvaj France Carman iz Kamnika. V
čakalnici na kolodvoru je položil na klop
večji zavoj in se zapletel v živahen pogov-
or z nekim znancom. Med pomenkom ni
opazil, da je nekdo zamenjal njegov zavoj.
Neznavec mu je odnesel okoli 25 kg moke
in različno drugo špecerijsko robo v vre-
dnosti 650 Din, pustil pa je na klopi svoj
zavoj, v katerem je bila stara obleka. Se-
veda ni izključeno, da je neznavec zavoj,
ki »ta si bija na las podobna, v naglici za-
menjal.

V podstrešno sobo pekarskega pomoč-
nika France Ranta, stanujočega na cesti v
Mestni log, se je včeraj dopoldne splazil
neznan tat, ki je vionil vrata in odnesel za
200 Din perila.

Kupitelj Citatelj
Princesko Zvezdano

Beležnica

Kalendar.

Danes: Sobota, 23. februarja 1929; ka-
tolikani: Romana; pravoslavni: 10. febru-
arja, Haralami.

Jutri: Nedelja, 24. februarja, 1929; ka-
tolikani: Matija; pravoslavni: 11. febru-
arja, Džordže.

Današnje prireditve.

Opera: (Poljska kri).
Kino Matice: »Marnarska Carmen«.
Kino Ideal: »Oči pragozda«.
Film ZKD: Danes ob 14.30 v Matici:
Beli stadion.

Prireditve v nedeljo.

Drama: Ob 13. »Utopljenca«, ob 20.
»Vdova Rošljinka«.
Opera: ob 15. »Faust«, ob 20. »Poljska
kri«.

Kino Matice: »Marnarska Carmen«.
Kino Ideal: »Oči pragozda«.
Film ZKD: »Beli stadion« ob 11. v Ma-
tici.

Mladinske drsne tekme na drsališču
SK Pirije.

Dežurne lekarne.

Danes in jutri: Bahovec, Kongresni trg,
Ustar, Sv. Petra cesta. Hočevar, Spodnja
Šiška.

— Usmiljenim srecem. V trnovskem
pristanu živi v veliki bedi 6 članska rodbi-
na. Mož, po poklicu pekarski pomočnik, je
že več mesecev brez dela, žena pa je bolna.
Trije otroci so izpostavljeni lakoti, urazu
in bedi, poleg tega pa morata zakonca pre-
življati tudi priletno in onemoglo ženo
mater. Darila za ubogo rodino sprejema
naša uprava.

— Dva nesrečna padca. Adolf Ivrdi,
uradnik državne železnice v Kočevju, je ta-
ko nesrečno padel, da si je zlomil desno
nogo. — Prepeljali so ga v bolnico. — V
bolnico je moral tudi strojnik Jože Jeras iz
Vodmata, ki se je pri padcu precej poško-
doval.

Avtobusni promet Ljubljana— Sv. Jakob—Dol

Ljubljana: Prihod 7.45, odhod 8.00 v Dol, pri-
hod 10.30 iz Dola odhod 11.20, prihod 13.30, od-
hod 17.10, prihod 18.05, odhod 18.10. — Sv. Ja-
kob: Odhod 7.15, prihod 8.45 v Dol, odhod 8.55
iz Dola, prihod 12.00, odhod 13.00, prihod 17.45,
odhod 17.45, prihod 18.50. — Ob nedeljah in
praznikih voz avtobus odhod iz Ljubljane 8.00,
11.30, 14.00, 17.00, 20.00. Prihod v Ljubljano:
7.00, 10.30, 16.00, 19.50. — Popoldne bo voz av-
tobus tudi na pokopališče k Sv. Križu.

Še o brezposelnih

Gosp. A. B. se v članku pod tem na-
slovom v štev. 33 »Slov. Naroda« z dne 9.
februarja 1929 zavzema, da naj se tudi
poročene žene sprejmejo v službo, češ, da je
odvisna eksistenca mnogih družin od
tega, da zasluži mož in žena. Priznamo,
da so današnje življenjske prilike izredno
težke, ter da želi marsikatera poročena,
zlasti z otroki obdarovana žena prijeti za
dolo izven družine, bodisi v pisarni ali to-
varni. Posebno velja to za delavsko ženo,
saj je znano, da so ravno delavske družine
najbolj obdarovane z otroci. Če mož-
delavec z veččlansko broječo družino v
mnogih slučajih zasluži komaj toliko, da
bi se mogel sam skromno preživljati, po-
tem je umerno, da v taki družini vlada
glad in pomanjkanje.

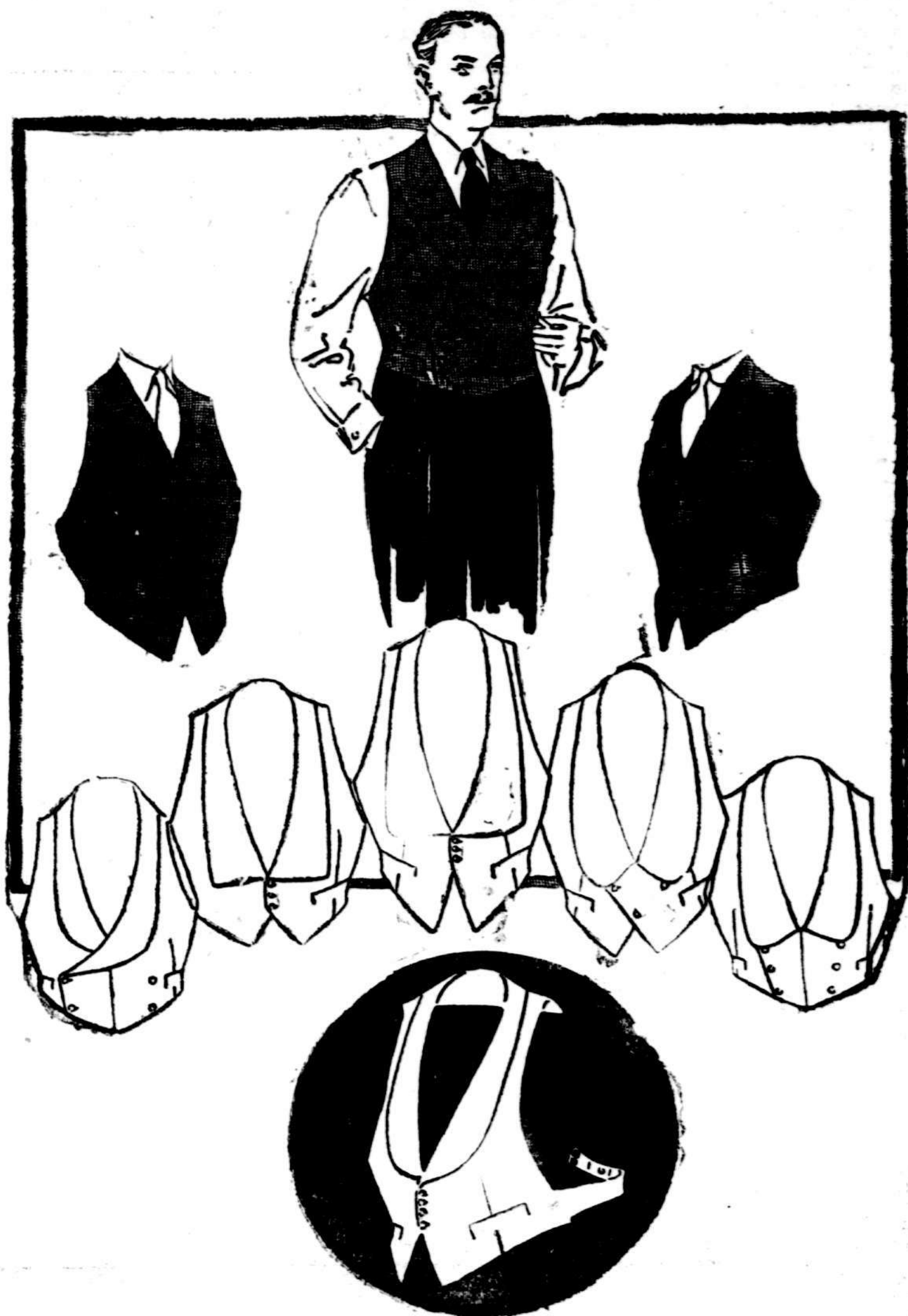
Zato stremi ta žena po zaslužku, da bi
mogla tudi ona prispevati k vzdrževanju
številne družine. In če dobi žena delo, ali
ni kljub njenemu zaslužku navedenih
oskudovana v prvi vrsti ne le družina sa-
ma, temveč v širšem pomenu tudi slovska
družba. Če pomislimo, da v družini, kjer
vrši žena delo izven doma, o pravi vzgoji
otrok ne more biti govora, potem se ne
bomo čudili pokvarjenosti današnje mladit-
ve, ki pripušča sama sebi pač ne more
postati koristen član slovske družbe.

Poročena žena brez izjeme se mora
udeleževati dinof tam, kamor spada
in kjer je njeno torišče, t. j. kot gospodi-
nja in mati družini, da vzgoji boljši in
srečnejši rod od današnjega; dolžnost
družbe pa je, da ji to iz navedenih razlo-
gov tudi omogoči, za kar ji bo hvaležna
tudi bodoča generacija brez izjeme.

Miroslav L.

Tragedija na maškeradi

Moda

Telovnik igra v moški garderobi mnogo važnejšo vlogo, nego bi človek mislil na prvi pogled. Njegova naloga je v prvi vrsti učinkoviti dekorativno. To se pa ne doseže samo z barvami, dasi je že zdaj gotovo, da se bodo nosili v prihodnji sezoni svetli telovniki v mnogih barvnih variacijah. Nas pa zanima zaenkrat telovnik za svečano večerno obleko, k fraku in smokingu. Tu imamo glede oblike in kroja zelo bogato izbiro.

Med telovniki k smokingu naj omenimo samo najlepše oblike. Med te spada telovnik na eno vrsto gumbov. Ta ima tri ali pet zelo blizu skupaj priležnih gumbov. Srednji gumb mora biti priležnično v višini pasu. Razdalja med poedinimi gumbi sme znašati največ 2 cm. Na takem telovniku ne morejo nastati gube. Telovniki k smokingu so globoko izrezani, da se čim bolj vidi srca. Telovnik na eno ali dve vrsti gumbov je lahko zavijan, kakor suknič, ali pa tudi ne.

Kar velja za navadne telovnike k smokingu, velja tudi za bele, ki so sedaj zelo v modi. Pa tudi za črne iz enakega blaga, kakor je smoking in hlače, veljajo isti principi glede kroja in oblike.

Med telovniki na dve vrsti gumbov naj omenimo samo nekatere oblike. Najbolj v modi je telovnik s tremi par. gumbi, ki gredo na obeh straneh od spodaj navzgor narazen. Druga oblika je telovnik na dva para gumbov, ki pa mora biti bolj ohlapen. Zelo priljubljen je telovnik, ki ima gumb prišite v obliki trikotnika. Telovnik z dvema paroma gumbi je spodaj odrezan skoraj ravno. Mnogi gospodje nosijo take telovnike k fraku in moda jim ne nasprotuje.

Kot blago pride v poštev v prvi vrsti platno in šele v drugi svila. Poleg platna, ki pa mora biti najfinejša vrsta, je za telovnike zelo priljubljen tudi diagonal, panama in oxford. Kogar moti podloga na hrbtu, lahko nosi telovnik brez nje. Podlogo nadomestuje pas, ki ga vidimo na spodnji sliki.

Elegantne obleke za gospode
Izdajatelj

Josip Ježek
Ljubljana, Šelenburgova 6

Dve modi

Že več let se vedno jasneje kaže razlika med dvema modnima strujama, ki ju nazivamo običajno popoldanska in dopoldanska moda. Popoldanska obsega tudi večerno modo, ki bi lahko tvorila poglavje zase. Dnevni program bogatih ali vsaj dobro situiranih žen je vedno bolj pester. Tudi one, ki so zelo rade ostajale doma, zahajajo zdaj v družbo in goje sport. S tem je moda nehala biti monotona in se je začela ravnanj po načinu življenja modernih dam. Med obleko za gledališče in za sport je velika razlika. Ena zahteva klasičen kroj, druga pa mnogo fantazije, pester barve, bogastvo tonov in okrasov. Ena hoče imeti zdrav rdeč obraz, dečje kretnje in preproste besede, druga pa razna kozmetična sredstva, nakodrane lase in sploh ves luksuz, ki si ga more dama privoščiti.

Najpriljubljenejši sport in zabava dam postaja zadnje čase hoja. One, ki so čez dan zaposlene, rade hodijo peš v urade, gospodinjje hodijo peš na trg, ali po drugih opravkih one pa, ki razpolagajo s svojim časom, hodijo zjutraj na izprehod. Zdal ko lahko upamo, da bo hude zime kmalu konec in

da se približa pomlad, je treba v prvi vrsti misliti na take praktične obleke. Ohlapen plašč iz navadne volne zakriva preprosto obleko iz platna, iz svilene platna ali pa iz polsvile, kashe odnosno volne ali terseya. Če je obleka volnena, lahko tvori s plaščem ansambl. Pravijo, da spomladi ne bo več prevladovala na praktičnih oblekah beže barva, marveč da se umakne temnomodri in sivi. To so pa zaenkrat samo ugibanja. Več let je bila ta moda tudi popoldanska in večerna. Zdal je pa nastopila proti nji konkurentka, ki predpisuje za popoldanske obleke bogata podaljšana krila, svileni velur, čipke, vlečke, globoke dekolteje in pester barve.

Če hočemo, da bo popoldanska in večerna obleka elegantna, mora segati krilo zadaj do tal, spredaj pa komaj do kolen. Dame so že vajene te nove linije in drugačen kroj si težko mislijo. V popoldanskih kolekcijah popoldanskih in večernih oblek se pojavljajo zopet enostavne obleke imprime in muselina in krepčoržeta, toda teh oblek je mnogo manj, nego jih je bilo lanske pomladi. Njihovo mesto zavzema enoharvno blago nastelnih barv, motne čipke in til. Vsaka dama se rada večkrat na dan preobleče, ker s tem izpremeni svojo zunanjost. Enoličnost je vohče mučna, najbolj pa v obleki. Velika umetnost je, če zna dama svoji obleki prilagoditi tudi vedenje in obraz.

Bilanca letošnjega predpusta

Zanimanje za karnevalske prireditve pada. — Ljubljanci so bili letošnji predpust dokaj solidni. — Tudi fiskus je odrezal slabo. — Nekaj o toaletah, obisku in kupčijah. Statistika

Ljubljana, 22. februarja. Predpust s vsem svojimi priveski je minil. Kratak je bil letos in svignil je skoro neopazeno mimo nas. Da, skoro neopazeno, kajti bil je miren, brez vsakih burbuh dogodkov in peripetij in če pravijo nekateri, da je napravil čast svojemu imenu, lahko Ljubljanci, zlasti pa oni, ki so njemu na čast in svojih blaginjah na Nuborg organizirali prireditve, to zanikajo. Predpust je bil namreč letos izredno skromen. Skromen glede števil prireditev, skromen tudi kar se tiče obiska, a najskromnejši so bili nabir vsi ti obiskovalci sami, zakaj vsi zabavni večer so potekali v neskaljeni harmoniji in anmirano pri — malinovcu, Vino, zlasti pa v buteljkah, je bilo redek pojav, dasi so ga nekateri vseeno malce čez mero pocukali. S posebnim ali velikim prebitkom se torej prireditelji niso mogli pohvaliti, če izvajamo par večjih prireditev, ki so se prav dobro odrezale.

Največja in najbolje obiskana je bila nedvomno prireditev Lovskega društva »Lisičje na Taboru«, kjer je vladala pravcata gneča, a lep je bil obisk tudi na prireditvi »Pomlad v cvetju«, dočim je črnobela reduta, ki je imela doslej vedno prvenstvo, letos nekoliko slabše odrezala, da si je bil obisk sprlo visoke vstopnine še vedno velik. Obenem je bila to najelegantnejša prireditev v sezoni. Druga elegantna zabava je bila ilirijanska reduta v Unionu. Zdi se pa, da so prireditelji izbrali neuzočen termin. Bilo je sicer 1. februarja, toda tik pred dvema praznikoma. Večna Ljubljancin je šla raje drugi večer na lovsko slavo na Taboru, bila sta pa še dva druga vzroka, ki sta zadržala publiko: hripa in smuka!

Hripa je namreč tiste dni z vso vneto strastjo po Ljubljani in ni priznala nikomur. Huda zima pa je povečala zanimanje za smučanje, ki se je letos zelo razvilo. Zato ni čuda, da je dala večina Ljubljancin prednost sportu pred plesnim vrvežen in karnevalskim razjeman v zakajeni plesni dvorani Zmagoslavni pohod zmskega sporta so občutili letos vse zimske zabavne prireditve in vse kaže, da ga bodo vsako leto bolj. Vsega skupaj je bilo letos na prireditvah približno 10.000 Ljubljancin. To je sicer še vedno lepo število, manj razveseliva pa je bilanca za društva. Gotovo je, da Ljubljanci in Ljubljancinke še vedno rade plešejo, toda pri vsej zabavi so postali zelo skromni. Zato je marsikatera prireditev, ki je bila sicer že zadosti obiskana, končala s deficitom. Vzrok je podvalorizacija vstopnine. Napram valorizirani izdatkom, ki obstoje iz naleznične dvorane, honorarjev za godbo, izdatkov za tiskovine itd., stoje nasproti samo podvalorizirani dohodki. Če bi odgovarjala predvolni ceni, bi morala ena vstopnica veljati najmanj 50 do 80 Din! Seveda bi bile potem dvorane popolnoma prazne, zakaj Ljubljanci in tako dragi vstopnici sploh ne kupovali. Tako visoko vstopnino zahtevalo v Zagrebu, kjer imajo kljub temu vedno dovolj hvaležne in plačujoče publike.

Nekaj o kostumih in nošah
Trgovci z letošnjim predpustom niso bili bogve kaj zadovoljni. Sicer je bilo dokaj

delegantnih in razkošnih toalet, toda v primeri z drugimi leti so odrezali trgovci slabo. Elegantne toalete smo opazili na ilirijanski in črnobeli, dalje na plesu SSLU, na lovskem plesu itd. Kotimiranih dam ni bilo mnogo, še manj pa gospodov. Gospodje so postali bolj praktični. Maska stane denar in je nimaš za kaj porabiti. V smokinu ali fraku si lahko na vsaki prireditvi. Tako so si mislili in se niso kostimirali. Dame so deloma segle po starih maskah, deloma so prišle na prireditve raje v toaletah. Zdelo se jim je prebanalno pojaviti se v nacionalnih kostumih, Črnooko Španke, ciganke in orientalk so skoro izginile iz plesne dvorane. Pač pa smo videli pester fantazijske maske, rokoke in bidermajer. Z zadnjo predpustno sezono torej niso bile preveč zadovoljne šivile, niti krojači.

Število prireditev in domačih balov

Ze lani je predpust državno blagajno in druge presenetil, še bolj pa so bile prizade letoš. Število prireditev je namreč od leta do leta manjšalo in tudi obisk nazadnje vsako leto bolj. Letos je bilo vsega skupaj prijavljenih 53 prireditev v večjem obsegu in sicer 21 v januarju in 32 v februarju. Od teh je bilo okoli 40 domačih »balov«. Lani je bilo poleg tega še 72 manjših prireditev in 28 domačih balov. Manjše zabave in domače prireditve v ožjem krogu so vedno bolj redke, kajti obiskni davek, ki znaša 250 Din, je previsok, in tudi davkarja letos ni bogve kaj zadovoljna. Dobročki od državnega veselicega davka so vsako leto manjši, in če pojde tako dalje v prihodnjih letih fiskus sploh ne bo dobil ničesar. Vzrok so bili razkroji; krajišni pust, hripa in smuka, ki sta zadržala ljudi doma in končno še splošna gospodarska kriza, ki tare vse sloje, zlasti pa srednje in nižje. Ti so tudi raje iskali razvedrila v kinematografu, kjer je zabava cenejša. Kinematografi so bili razmeroma dobro obiskani, zlasti ob sobotah in nedeljah. Statistika navaja, da je v januarju obiskalo kinematografe 39.000 oseb, dočim je bilo februarja prodanih 22.500 vstopnic. Za ta poset so inkasirala podjetja 463.000 Din plus 97.000 Din davka, ki ga je prejela davkarja. V januarju in februarju je bilo 61.500 Ljubljancin v kinu, torej približno 5000 več, nego znaša vse prebivalstvo Ljubljane. Splošna stagnacija je pa vplivala tudi na poset kinopredstav, ki je bil znatno manjši, nego lani.

Pozabili smo omeniti dohodke, ki jih je imela davkarja od letošnjih predpustnih prireditev. V januarju je davkarja prejela veselicega davka 13.800 Din (lani 30.540 Din). Se slabše se je odrezal februar, ko je prejela davkarja samo 4270 Din, dočim so lani v februarju predpustne prireditve, nekateri koncerti in druge zabave vrgle nad 100.000 Din. Leto 1927 je financa prejela celo nad 200.000 Din. Tako gre od leta do leta nazaj. Pomisliti je treba, da je leta 1926 Ljubljana v predpustu plačala za razne zabave in prireditve na vstopnicah 1.797.019,25 Din. To lasno priča, da so časi resni in da je prebivalstvo Ljubljane po pretežni večini obubožano.

Francis Carson Platt: Taamiina ljubezen

Ah Sing je sedel na izrezljaniem stolu iz cedrovega lesa, stoječim pred vhodom v kramarijo njegovega očeta. Tako je sedel in čakal vsako popoldne. Njegove oči, ki so gledale navadno resignirano, često tudi nemirno, so bile zdaj blesteče, oživiljene, pričakujoče. Ni se več bal. Ljubezen se mu je zdela sigurnejša in varnejša vedno, kadar se je bližala ura, ko je prihajala mimo Taami. To je bilo takrat, ko je bilo jutranje delo končano, ko je bilo vsem odjemalcem postreženo in ko na ozkih ulicah Papeete ni bilo žive duše. Tedaj je odhajal Ali Sing v izbo nad kramarijo, da se pripravi na Taamiin prihod.

Bil je pravi orientalski tip, ko je stal sredi izbe in se skrbno oblačil. Vpletal si je svilene trakove in copate iz polzlačene slame s podlogo, ki se je prilagala njegovi obleki. Pozneje, če pojde na izprehod, obuje čevlje iz črne satena z debelimi podplati bele barve. Zadovoljno se je nasmehnil, ko si je pokrtil glavo s svilnim turbanom.

Smehljaj se je videč v ogledalu svoj obraz finih potez in svojo visoko, vitko postavbo, kajti bil je prepičan, da bo Taami všeč. Čakal jo bo, kakor jo je čakal sleherni dan. Ustavi se, da po-

kramlja z njim. Morda bo danes pripravljena popiti z njim skodelico čaja in ponudi ji lepo vezan trak zlate in modre barve za njene bujne lase. Baš ga je dobil iz Kitajske. Mogla bi si oviti z njim svoje dolge črne kite, ko bo plesala na kraljičin rojstni dan.

Pri tej misli se mu je zmrčil obraz. Jeza ga je obšla, čim se je spomnil žaljivega vedenja Polinezičev, napol divjega, barbarskega naroda, ki se čuti užaljenega. Če sprejme njegove žene karkoli od Kitajcev, naseljenih v Papeeti. Ni ga bilo sram njegove rase, kajti zavedal se je, da izvirajo iz njegove domovine brokatni, svilni, krasno izrezljane brnaste posode, ebenovina, slonova kost, cedrov les in jantar, skratka vse, kar imajo belokožci tako radi. Kaj ni ves svet spoštljivo poslušal Konfucijeve modrosti? Kaj ni bila njegova rasa ena najstarejših v kulturi in civilizaciji? Mar ni imel njegov oče velikih zalog blaga v mnogih deželah. Mar ni on sam sin bogatega trgovca? Kljub temu je pa vedel in srce mu je govorilo, da on kot Kitajec nikoli ne bo mogel pregovoriti Taami, da bi se otresla predsodkov in postala njegova žena.

Ta čas se je pojavila pred njim Taami kot bronast kip, zavita v rdeč indijanski plašč. Samo njene oči so se zdele žive na tem bronastem ozadju in otožnost je za hip izginila iz njih, ko je smeje pozdravila Ah Singa. Zdelo se je, da pravi njen smehljaj: »Danes ži-

vim kot svobodna, srečna ptica v raju«, toda zamišljenost, ki je pri Tahitancih običajen pojav, je govorila: »Nesreča preži name tudi tu, da me uniči«.

Stopila sta v kramarijo, da si Taami ogleda novo blago, ki je baš prispele iz Kitajske: divne trakove, krasne slonokoščene ogrlice, dolge, tenke ukane in zapestnice iz jantara in kitajskega zlata, krasno posodo, belo kitajsko platno in svetlomoderne kantonske čipke. Ah Sing je bil ves srecen, da ji je mogel pokazati dragocen nakit, ki ga je bil kupil njegov oče tisti dan od francoskega draguljarja v Papeeti Arneta.

Ah Sing je pripovedoval, da odpotuje oče kmalu k njegovi materi na Kitajsko, ker je pisala, da se najstarejši sin, trgovec v Hong-Kongu, ženi. Ta nakit je hotel oče podariti svoji novi hčerki. Ah Sing je tudi pripovedoval, da je med Kitajci navada, da moške odhajajo z doma in prepustijo skrb za gospodinjstvo in rodno ženam, potem se pa vrnejo in če so imeli v trgovini srečo, izročijo podjetje sinovom, sami se pa umaknejo v zasebno življenje.

Kitajec in Polinezijska sta govorila gladko francosko, dasi je znal Ah Sing tudi angleško, kajti pozneje je hotel odpotovati v Anglijo in Ameriko, da izpopolni svojo trgovsko naobrazbo. Da morda postane Ah Sing sčasoma veletrgovec v San Franciscu.

Hitro je skuhal čaj, postavil je na mizo najlepše kantonske skodelice na

krasno izrezljanih medenastih krožničkih in primaknil k Taami rdečo lakirano čajno mizico. Sedela sta dolgo, srebala sta čaj in prigrizovala najfinejši prepečenec, ki ga je bil Ah Sing pravkar dobil iz Kitajske.

Vedela sta, da kmalu napoči čas, ko bo morala Taami smukniti iz hiše, da je ne opazijo njeni rojaki. Prijazno je pogledala Ah Singa, v katerem je vdelela svojega starejšega brata. Nasmehnila se mu je, rekoč:

— Vse te lepe reči me danes ne morejo osrečiti, ker bo trajalo dolgo, preden bom mogla zopet priti. Laolna je poslala pome, da bi ji pomagala v gostilni. Jutri pojdem k nji, kajti vsak mesec, ko prispe parnik, ima mnogo tujcev na hrani. Zdal je junij, mesec trgovskih poslov.

Ah Singov obraz se je zmrčil. — Najprej boste videli ameriške in angleške moše. Vedite, da vas bodo hoteli nekaj časa ljubiti, potem pa zaupstiti v nesreči samo. O, Taami, postani te moja nevesta, dovolite mi ljubiti. Ščititi in osrečiti vas! Bogat sem. Pokažem vam prostorni svet. Vedno bova lahko skupaj. Zakaj se sramujete moje ljubezni, moje poštene ljubezni? Mar hočete tudi vi ljubiti belega moža samo zato, da umrete, uvenete kakor milmoza?

Taami je zadržala, kajti čutila je, da zna Ah Sing resnično ljubiti in da je pripravljen žrtvovati za njo vse, če treba tudi življenje.

Minilo je več dni. Ah Sing je sedel dan za dnem pred svojo kramarijo in čakal, da pride Taami mimo. Toda Taami ni bilo. Nekega dne, ko jo je že dolgo zaman pričakoval, se je vrnil njegov oče, ki je vedel, kako velika je sinova ljubezen do Taami, na se mu ni upal povedati resnice. Odvedel ga je v izbo in mu povedal, da je Taami odpotovala z mladim Američanom, ki je bil prisel z najnim parnikom iz Amerike po trgovskih opravkih.

Ah Singu se je zdelo, da ga je zadela strela iz jasnega. Na nežne očetove besede sploh ni mogel odgovoriti. Spomnil se je vseh let, ko je bedel nad Taami in skrbel za njo. Bolelo ga je, da je zašla na kriva pota, kakor bi bolelo njeno lastno mater. Sirote brez matere je učil in svaril, kakor je učila njega mati. Opozarjal jo je, da so moški sovražniki žensk, da mora čakati in moliti, da pride ljubezen k nji, potem pa mora ljubezen posvetiti z zakonom ter postati dobra gospodinja in skrbna mati, kakor so kitajske žene.

Kaj ni odvrnil od Taami nepoštenih nakleponov princa Salmona, ki se je vrnil iz Evrope v Papeeto z vsemi grdobijami belokožcev? A zdaj je zapelana in bo umrla v mukah in zapuščenosti. Končno je pa Ah Singov oče sklenil, da mora sin takoj odpotovati v Anglijo.

Leto so minevala Taami v Papeeti mirno in srečno. To je bila za njo doba miru, kajti John Cort jo je ljubil na svoj način, naslajajoč se nad čari nje-

Največji borzni špekulant umrl

V New Yorku je umrl te dni Jack Field, ki je zaslužil z borznimi špekulacijami milijonsko premoženje. — Mož je pa ostal do smrti skromen.

Na newyorški borzi je bila te dni izobesena žalna zastava, ki je oznanjala vsem posetnikom največje svetovne denarne borze smrt Jacka Fielda. Med posetniki newyorške borze ni nikogar, ki bi ne poznal tega moža, saj je bil stalni gost borze. Že po zunanosti je bil Field zanimiv. Na prvi pogled bi nihče ne mislil, da je tipični borzjanec in največji borzni špekulant sveta. Hlači ni imel nikoli polikanih, suknjo je imel tako zanemarljivo, da bi človek mislil, da je kak brezposelni delavec ali prosjak. Večkratni milijonar se je vozil na borze v avtomobilu starega tipa, kakršnega rabijo ameriški delavci, ko se vozijo v tovarne. V družbo ameriških milijonarjev je zahajal v obleki, ki si jo je kupil pred dvema letoma v najslabši konfekcijski trgovini. Na borzo je hodil oblečen tako skromno, kakor je hodil pred desetletji, ko se je začel zanimati za borzne špekulacije. Kdor je vedel, v kakšnem razkošju živi njegova žena in kako je oblečen on, mu ni šlo v glavo, da sta to mož in žena.

V nasprotju z drugimi ameriški milijonarji Field ni začel svoje kariere kot kolporter ali snajžlec čevljev. Bil je navaden pisarniški uradnik in šef mu je tako zaupal, da je večkrat nosil denar v banko. Poveril mu je svojo gotovino v znesku 135.000 dolarjev. Mladji Field je odnesel denar v banko, preden je pa prišel do blaginje, se je slučajno ustavil pred vrati seine dvorane dotične banke. Nekaj časa je prisluškoval in iz burne debate članov upravnega sveta je sklenal, da gre za zelo važno zadevo. Namesto k blaginji je odšel na izprehod in se hotel čez dve uri vrniti, da bi zvedel, kakšen je bil konec burnega zasedanja upravnega

sveta. Ko se je vrnil, ni mogel v banko. Bila je že uradno zapčeta in z njo vred so oblasti zaprle tudi več drugih velikih bank. Tistega dne so se namreč pojavili prvi znaki ogromnega newyorškega finančnega poloma iz leta 1870. Čigar žrtve so postale največje banke in ki je potegnil za seboj v prepad stotisoče vlagateljev.

Field je vrnil 135.000 dolarjev svojemu šefu. S tem mu je rešil vse premoženje. Šef ga je pohvalil in mu podaril 10 dolarjev. To je bilo seveda premalo, da bi mogel Field začeti karkoli na svojo roko. Saj si ni mnil poštene obleke ni mogel kupiti za ta denar. In vendar je postal teh 10 dolarjev temelj 100 milijonskega premoženja. Field je odšel s to neznamno nagrado v klub med kvartirce. Igrati je začel z 10 dolarji in gro je končal s tisočakom. S tem je končal tudi svoj potkus pri kartah in takoj je začel špekulirati na borzi. Kakor pri kartah, tako je imel tudi na borzi neverjetno srečo, vsaj spočetka. Pozneje je na borzi tako drzno špekuliral, da so celo stari, preizkušeni borzjanci strmeli. V letih 1900 do 1910 je izgubil petnajstkrat po en milijon dolarjev. Bil je pa že takrat finančno tako močan, da ga to ni spravilo iz ravnotežja.

Field je bil zelo skromen mož. Imel je sicer težke milijone, toda ostal je to, kar je bil. Svojo karijero je začel kot siromak in na siromaštvo ni nikoli pozabil. Drugim je nudil mnogo več, nego je privoščil sebi. V dobrodelne namene je žrtvoval milijone. Podpiral je pa tudi one, proti katerim se je spočetka kot finančni boril in ki so mu podlegli. Med borznimi špekulanti je bil redka izjema.

Moderni Harun al Rašid

Vseučiliški profesor štiri leta tovarniški delavec — Nevarnost komunizma postaja od dne do dne večja

Po vojni so se tudi kralji tako prilagodili razmeram, da so Harun-al-Rašidove pustolovščine na dnevnem redu. Vlada ji zahajajo radi med ljudstvo in čisto se pripeti, da se pomeša krona glava večer v smokingu med navadne zemljane. So pa še druge vrste Harun-al-Rašidi. Med te spada francoski vseučiliški profesor, ki se je za nekaj mesecev odpovedal svojega zvišenemu poklicu, oblekel delavsko obleko, si najel sobico v delavskem okraju in delal štiri leta v kakršnih delavcih med Montmartrom in La Courneuve.

Mož se je prelevil iz vseučiliškega profesorja v navadnega tovarniškega delavca zato, da se na lastne oči prepriča o življenju in mišljenju delavskih slojev da prodre v najtemnejše kotičke svet. komun. naziranja in spravi iz komunistov vse, kar se da. Ko je dosegel svoj cilj, je napisal obširno znanstveno razpravo, ki so jo prečitali nedavno v francoski akademiji pravnih ved. Avtor se piše Jacques Valdour, čigar imena pa ne najdemo v seznamu francoskih univerz. To je namreč psevdonim, kajti Valdour je bil od 1. julija do 15. oktobra lanskega leta navaden delavec in da bi ga ne spoznali, se je skrivaj pod imenom Valdour. Svojo anketo je vodil tako vestno, da je porabil samo svojo skromno delavsko mezdno, ker je hotel prepričati, da li so zahteve delavcev po zvišanju plač upravičene. In ugotovil je, da imajo delavci prav, ko zahtevajo zboljšanje svojega gnetnega položaja. Delavska stanovanja so skrajno nehigijenična in tudi sicer zelo pomanjkljiva. Delavec, ki ima ženo in dva otroka, mora napenjati vse sile, da svojo rodbino preživlja.

nega nežnega telesa. Tudi deca je prišla, zadnji je bil deček svetlih las kakor oče. Z njim je imela največje veselje. Morda je slutila, da ji bo pozneje v uteho. John Cort je obogatel, ko je dobil Taamino plantažo, ki jo je lepo uredil in obdelal.

Ko je pa postala vročina Cortu nezmožna, je zapustil Papeeto in se utaboril visoko v pragzdovih. V naročju gorskih velikov leži romantična vasica tropične lepote. In tu, v naročju matere narave, je učil John Cort svoje otroke, kako se je treba telesno in duševno utrditi. Taami je zamenjala svoj haljo za civilizirano obleko iz kitajskega platna. Bila je v cvetu ženske lepote.

Taami se je često spominjala Ah Singovih besed, toda vedno je odganjala od sebe mračne misli in zapirala srce bojazni in strahu pred bodočnostjo. Živel je samo v sedanjosti, kajti v svoji sreči se je čutila varno.

Nekega dne je pa prišel mož in ji sporočil da mora odpotovati v Ameriko, da se pa vrne v juniju, ko zapihajo trgovski vetrovi. Po tem da jo odvede iz gorskega zavetišča v Papeeto, kjer se trajno naseli.

Cez šest mesecev je prišel junij, ko sta se vrnila dva moža, ki nista vedela drug za drugega in ki ju je čakala v bližnji bodočnosti važna vloga. Vrnila sta se Ah Sing in John Cort, ki je pripeljal s seboj mlado Američanko, svojo novo ljubico. Laiona, lastnica slovite

gostilne, ki je nosila njeno ime in v kateri so se zbirali tuji, jih je sprejemala, dobro vedoč, kakšna usoda čaka tahtiske ženske.

Kaj ni bila njena babica samo na pol Kanakavka, njena mati samo na pol Tahitanka, a ona sama na pol Francozinja. Kaj ni tudi ona okusila vseh bridkosti zapeljane in zapuščenega dekleta? Kaj ni bila tudi ona dete take grešne ljubezni? Bedela je nad Taami in molila, da bi ostala z Johnom Cortom. Upala je, da ji bo njena lepota in dobra vzgoja pripomogla k zmagi.

John Cort si ni prav nič belil glave. Začutil je nepremagljivo silo rase in barve. Med njo in Taami je bil skupen samo spolni nagon. Ko je postal bogat in splošno znan, je okusil bridkost, ki jo spozna vsak belokožec, če ga njegovi rojaki zaničujejo, ker se je spetal s tujo rodo žensko. Preganjala ga je misel na popolno izolacijo, ki mu je pretlačila kot Američanu, ker se je oženil z domačinko.

Preteklost se mu je zdelo samo epizoda, a bogastvo, ki mu ga je prinesla Taami, sad njegovega dela. Misli je, da se bo ona kot domačinka sprizgajala z usodo, da bo srečna, ko se bo znova vrnila med svoje rojake. To je bilo vse. On bi pa samo uredil svoje trgovsko zastopstvo in se čim prej za vedno vrnil v Ameriko.

Ponoči tistega dne je prišla Laiona k Ah Singu in ga prosila, naj hiti v gore in poskrbi, da se Taami ne sestanje z

ki je kot komunistični agitator temeljito izobražen in verziran. Njegov namen je proučevati psihologijo delavstva v dotični tovarni in razdeliti delavce v kategorije zanesljivih privrženecov, verjetnih privrženecov nasprotnikov in takih, ki so napram komunizmu indiferentni. Po vseh tovarnah, delavnicah in rudnikih se organizira z največjo opreznostjo komunistična armada, ki je tem nevarnejša, ker sta si segla v roke komunizem in okultizem.

Iz petelinov dela kure

Zoologu na čikaški univerzi dr. Dommu se je po dolgem eksperimentiranju posrečilo izpremeniti kokoši v prave peteline, ki pojejo imajo grebene kakor drugi petelini, petelinovo perje in sploh vse znake moškega spola v kurjem rodu. So tudi bojevit, kakor pravi petelin, zlasti če jim hodijo drugi petelini v zelje. Profesor je pa z uspehom napravil tudi več nasprotnih poizkusov in dokazal, da je mogoče izpremeniti prave peteline v kure z vsemi zunanji znaki pravih kur.

Pri tem, na prvi pogled neverjetnem pojavu, gre za delikatno operacijo kurjih žlez na petelinih in nasprotno. Pod vodstvom prof. Lillea je operiral dr. Domm 175 iarc 30 dni potem, ko so se izvalile. Izpremenje se v peteline v vsakem pogledu trajno, samo ko so dorasle, so izgubile petelinje perje in dobile znova kurje. Pri nasprotnem eksperimentu so nehali petelini nekaj tednov po prenosu žlez peti, zrasel jim je kurji greben in dobili so tudi druge kurje znake, samo laje niso nesli. Dr. Domm pa ni obunal in trdi, da se mu bo končno posrečilo odstraniti tudi te nedostatke. Spol se pa da izpremeniti tudi pri prenašanju samo pri pičah, in sicer radi posebne fizične organizacije, po kateri se razlikujejo od drugih živali. Eksperimenti dr. Domma so bili uradno sporočeni društvu ameriških zoologov.

Francoske feministke za prohibicijo

Francoske feministke so pokrenile energično akcijo, da se uvede tudi v Franciji po amerškem zgledu prohibicija. Pokret vodi znana francoska odvetnica in voditeljica pariških feministk Marie Verone. Francija se morda še ne zaveda, da se bliža prohibiciji in da je samo še vprašanje nekočinskih let, pa bodo vladni agenti izlivali francosko žganje in jabolčni mošt v kanale kakor delajo v Ameriki. Odvetnica Verone, ki so ji dovolili v Parizu sodno prakso in ki se odlikuje v enaki meri z namazanim jezikom kakor z energijo, je te dni v pogovoru z ameriški novinari izjavila, da bi morala Francija že davno uvesti prohibicijo. Da do tega še ni prišlo, je kriv baje samo senat.

Francoski parlament je izglasoval leta 1919 žensko volilno pravico, ki pa radi trdovratnega upora senatorjev še zdaj ni stopila v veljavo. To se bo pa kmalu zgodilo in čim dolo ženske volilno pravico, pokrenejo baje energično akcijo za prohibicijo. Toda Francozi imajo tudi dobro srce, je dejala energična odvetnica. Američanom, ki prihajajo v Francijo namakati grla z dobrim vinom, se ni treba bati francoske prohibicije, kajti feministke ne mislijo uvesti diktatorske oblike prohibicije, kakršno imajo v Ameriki. Ameriške metode so prestroge. V Franciji je treba začeti s prepovedjo žganjehke, kajti o prepovedi vinogradništva se v taki državi, kot je Francija, ne da govoriti. Sicer pa dobro vino in pivo itak ni škodljivo. Zanimivo je, da pijančevanje v vinorodnih krajih Francije ni tako razvito kakor v drugih. Največ pijančevanje je v krajih, kjer se prebivalstvo peča s poljedelstvom in ribolovom ali kjer so večji rudniki. Tam pijo ljudje žganje, ki ga kuhajo iz žganja in žita.

Marie Verone je izjavila, da bo njena stranka vztrajala na ženskih pravicah, čim stopi zakon o ženski volilni pravici v veljavo. Francoske feministke zahte-

vajo izpremembo državlanskega zakonika, po katerem žene še vedno nimajo pravice kupovati hiše, prodajati svoje imetje, dobiti potni list ali napraviti kakršnokoli transakcijo brez moškega dovoljenja. To bo prvi korak k enakopravnosti žen, kateremu bo sledila prohibicija.

Prva poročena gimnazistka v Avstriji

Na Dunaju imajo senzacijo, kakršne še ni bilo. Te dni se je poročila 17letna gimnazistka M. N., ki je posečala sedmi razred realne gimnazije. Mladenka se je na letošnjih plesih seznanila z gospodom, ki je roditelje zaprosil za njeno roko. Starši so bili zadovoljni in sklenjeno je bilo, da se čim prej poročita. Istočasno so pa roditelji vložili na vodstvo realne gimnazije prošnjo, naj hčerki dovolijo še nadalje posečati šolo. Ker je to prvi primer, da se poroči gimnazistka, je bila sklicana profesor-ska konferenca, na kateri je bilo sklenjeno pustiti mlado gospo v šoli, dokler ne pride tozadevni odlok ministrstva praveštve. Ker je tudi prosvetno ministrstvo prošnjo ugodilo, se povrne mlada žena v šolo takoj, ko pride z ženi-tovanskega potovanja.

Samomor v žrelu ognjenika

Grozen način samomora sta si izmislila dva zaljubljenca parčka na Japonskem Skočila sta v žrelo ognjenika Asamajame. Nedavno sta prispela v mesto Kuruzava dva gospoda z dvema damama in se naselila v hotelu, kjer so se zaljubljeni prijavili kot zakonci. Eden je trdil, da je inženjer, drugi je pa hotel biti zdravnik. Kmalu po prihodu so napravili dozdnevni zakonci izlet k žrelu Asamajame, odkoder se niso več vrnil.

Pač pa je prišel v mesto Anglež, ki je ves prestrašen pripovedoval, da je od daleč videl, kako sta prišla na rob žrela dva možka z dvema damama in kako so se vsi štirje slekli in izginili v dimu, ki se je valil iz ognjenika. Ko je veter dim odpihal, ni bilo o izletnikih duha ne sluha. Anglež se je napotil na kraj, kjer so malo prej stali izletniki. Našel je samo njihove obleke, kar je pričalo, da so vsi štirje skočili v ognjenik in našli grozno smrt v žareči lavi. Iz mesta so takoj poslali pomožno ekspedicijo, toda vse iskanje je bilo zaman. Samomorilci niso zapustili ničesar, kar bi pripomoglo k ugotovitvi njihove identitete. Hoteli so ostati tudi po smrti neznan. Zanimivo je, da ognjenik Asamajama že davno mika samomorilce. Lani je skočilo v žrelo tega ognjenika osem samomorilcev, med njimi šest žensk. Po zadnjem primeru strašnega samomora je pot na ognjenik zastražena in policija nikomur ne dovoli dostopa do žrela.

Sokol

V Poznanj in Plzen!

Bratje in sestre!

Bratje Poljaki nas vabijo v Poznanj, kjer se bo vršil letos v dne 28., 29. in 30. junija in 1. julija VII. zlet poljskega Sokolstva s sodelovanjem vseh sokolskih zvez, včlanjenih v zvezi »Slovanskega Sokolstva«.

Istočasno smo prejeli vabilo od bratske Češkoslovanske Obce Sokolske za sodelovanje na pokrajinskem zletu ČOS, ki se bo vršil od 4. do 7. julija 1929 v Plzinu.

Ko ta dva poziva objavljamo svojemu članstvu, ga obenem pozivamo, da se po možnosti v čim večjem številu odzove tem bratskim vabilom, ki nas kliče med brate Poljake in brate Češkoslovake.

Po našem udeležanju ni bilo v naši domovini nobene večje sokolske prireditve, kamor ne bi dospelo večje sokolske deputacije obeh bratskih narodov. Sedaj prihaja čas, da jim vrnemo te bratske posete in jih obenem povabimo na naš 11. jugoslovanski vesokolski zlet v Beogradu leta 1930, kateremu je tehnično vodstvo Slovanske Sokolske Zveze priznalo posebno važnost s tem, da je sklenilo, da se bodo povodom vesokolskega zleta vršile tudi tekme za slovansko sokolsko prvenstvo, kar bo visoko dvignilo ugled in pomen našega zleta ne samo v lastni domovini, ampak tudi v mednarodnem svetu. To veliko pozornost Slovanske Sokolske Zveze napravljamo našemu Sokolstvu ne smemo pozabiti.

Potni stroški v Poznanj, za bivanje in povratek so proračunjeni na 1500 Din za posameznika iz Ljubljane in nazaj, a v Plzinu na 800 Din.

Na oboj Sokolskega zleta bo dovoljena udeležba samo onim bratom in sestram, ki imajo slavnostni kraj točno po saveznih predpisih in za katere bo dala dotična župa obvezno izjavo, da zamorelo udeležene; neoporečno tako v Poznanju in Plzinu zastopati ugled in čast jugoslovanskega Sokolstva, svoje domovine in svojega naroda.

Vsak udeleženec naj se prijavi po svojem društvu svoji župi za zlet v Poznanju ali v Plzinu, župe naj zberijo točne podatke, opremljene z izjavami Jugoslovanske Sokolskega Saveza tako, da jih bo imel savez v svojih rokah najkasneje do 1. aprila 1929. Na temelju teh prijav bo mogoče organizirati skupno potovanje tja in nazaj, ker za vsako drugo udeležbo brez vednosti JSS odklanja savez vsako odgovornost.

Brate in sestre opozarjamo na veliki pomen obeh sokolskih zletov, kjer bomo obnovili stare bratske zveze in jih utrdili v bližnjem poznavanju zemlje in naroda, ka-

mor nas kličejo bratska srca in kamor nas bo povedala iskrena želja, da skupaj se čvrstejši obroč sokolskega bratstva in stare sokolske vzajemnosti.

Vsa natančnejša navodila se bodo pravočasno objavila. Ta naš poziv je zaenkrat namenjen vsem bratom in sestram, da se odločijo za onega izmed obeh zletov, za katere naj se že danes pripravljajo po svojih najboljših močeh.

Zdravo!

Starešinstvo Jugoslovanske Sokolskega Saveza.

GANGL, starosta, dr. FUX, tajnik.

X. glavna skupščina JSS na Sušaku

Po sklepu zadnje odbore se je JSS dne 15. decembra l. l. se vrši X. glavna skupščina na Sušaku ob priliki otvoritve tamosnjega Sokolskega doma po temle redu:

V soboto, 23. marca dopoldne prihod delegatov in članov starešinstva JSS. Takoj po prihodu se vrši v župni pisarni legitimiranje delegatov. Ob 14. seje zboru župnih načelnikov, prosvetnega odbora, sokolskih novinarjev in narodno-obrambnega odbora v meščanski šoli. Ob 21. svečana gledališka predstava s predvajanjem filma o VIII. vesokolskem zletu v Pragi leta 1926. Udeležba za vse delegate obvezna.

V nedeljo, 24. marca: Ob 7.30 event. nadaljevanje seje zboru župnih načelnikov. Ob 11. slavnostna otvoritev Sokolskega doma in otvoritev sokolske razstave. Udeležba za delegate obvezna. Ob 13. skupno kosilo v dvorani Sokolskega doma. Ob 15. seja kandidacijskega odbora v meščanski šoli. Ob 16. zbor vseh delegatov v meščanski šoli. Ob 21. slavnostna teledarna akademija v Sokolskem domu. Za delegate obvezno.

V ponedeljek, 25. marca ob 8.30 X. glavna skupščina JSS v Sokolskem domu s sledečim sporedom: 1. poročilo starost; 2. tajnika, 3. načelnika, 4. blagajnika, 5. go-spodarja (proračun), 6. poročila odsekov: a) statističnega, b) zdravniškega, c) prosvetnega, d) poškodbenega, e) železniškega, f) stavbnega, g) redakcijskega, h) socijalnega in h) narodno-obrambnega; 7. predlogi odbora in starešinstva JSS, 8. predlogi žup, 9. nujni predlogi, 10. odobritev delovnega programa za leto 1929, 11. II. jugoslovanski vesokolski zlet v Beogradu l. 1930, 12. poročila revizorjev, 13. absolutorij starešinstva JSS, 14. sklicanje III. sokolskega sabora, 15. volitve starešinstva JSS, 16. slavnostna predstava. Ponoči in 26. marca odhod delegatov.

Člani glavne skupščine so delegati žup in člani starešinstva JSS. Vsaka župa pošlje na vsakih 500 članov in članic v župi udruženih društev po 1 delegata. Število delegatov ne sme biti večje nego to dovoljuje razmerje vplačnih prispevkov savezu za preteklo leto.

Vsi predlogi žup se morajo predložiti starešinstvu JSS najkasneje 14 dni pred glavno skupščino, t. j. do 10. marca 1929, ker se bo sicer o njih razpravljalo le tedaj, če jim skupščina prizna njunost.

Vsi delegati morajo imeti legitimacije, potrjene od župnega starešinstva in morajo seboj prinesiti svečani krog, da morejo pristopovati slavnostni otvoritvi Sokolskega doma v nedeljo dopoldne.

Zupe morajo prijaviti svoje delegate do 14. marca 1929 starešinstvu JSS in starešinstvu sokolske župe »Rijeka« na Sušaku, da se jim preskrbi prenočišče. Do tega dne se morajo delegati javiti tudi za skupno kosilo, opozarjamo, da je ta prijava obvezna za dotično župo in bo nosila tudi stroške sam, če tudi se delegat ne bo udeležil skupnega kosila. Cena za kosilo znaša 30 Din.

Zdravo!

Starešinstvo Jugosl. Sokolskega Saveza.

Gangl, starosta, dr. Fux, tajnik.

— SOKOLSKA ŽUPA LJUBLJANA. Redna župna glavna skupščina se vrši v nedeljo dne 24. t. m. ob 9.30 dopoldne na Taboru. Eno uro poprej ob 8.30 se vrši zbor društevni načelnikov. Opozarjamo, da je udeležba delegatov vseh župnih strogo obvezna. — Zdravo! — Župno starešinstvo.

Naša trgovina s Češkoslovashko

Prejeli smo »Mesecni pregled zunanje trgovine s češkoslovashko republiko za december 1928«, iz katerega pasamešno podatke o češkoslovashkem uvozu v našo državo in o našem izvozu na Češkoslovashko.

Češkoslovashka je uvozila z Jugoslavije v decembru 32.440 ton in 16.247 komadov blaga v vrednosti 46.592.000 Kč. Od 1. januarja do 31. decembra 1928 je znašal njen uvoz iz Jugoslavije 308.716 ton in 87.997 komadov v vrednosti 451.721.000 Kč. V decembru je uvozila največ žita, masti, strošila, moke in mletviskih izdelkov, in sicer 69.307 ton v vrednosti 124.433.000 Kč. Na drugem mestu je živa in zaklana živalstva s 56.749.000, na tretjem živalski produkti s 60.088.000, na četrtem sadje, zelenjava in industrijske rastline s 35.599.000, na petem kemične pomožne snovi in kemični produkti s 25.634.000, na šestem mineralija s 24.160.000, na sedmem tobak s 23.197.000, na osmem odpadki s 16 mil. 102.000 itd.

Izvoz Češkoslovashke v Jugoslavijo je znašal v decembru 16.538 ton in 57.390 komadov v vrednosti 81.175.000 Kč. Od 1. januarja do 31. decembra 1928 je izvozila Češkoslovashka v Jugoslavijo 154.837 ton in 418.767 komadov blaga v vrednosti 947.814.000 Kč. Na prve mestu je bombaževina in bombaževinski izdelki v vrednosti 333.046.000, na drugem železo in železnica s 139.754.000, na tretjem volna in volneni izdelki s 131.028.000, na četrtem stroji in sestavnih delih z 48.061.000, na petem usnje in usnjeni izdelki z 42.746.000, na šestem lan, konoplja, juta in druge predilne snovi in izdelki s 39.887.000 itd.

Tako imamo zbrane podatke o naši trgovini s Češkoslovashko v lanskem letu. Razlika med češkoslovashkim uvozom iz naše države in uvozom v našo državo, je zelo velika. Češkoslovashka je izvezila v našo državo skoro za 100 odstotkov več nego je znašal njen uvoz iz Jugoslavije. To je najboljši dokaz, kako nujno potrebna je med obema državama trgovinska pogodba, ki pa mora zagotoviti Jugoslaviji večji razmah n. češkoslovashkem trgu.

Štirimesečno potovanje Slovenca okoli sveta

Kako je potoval pred desetimi leti delegat Začasnega jugoslovenskega narodnega odbora v Rusiji g. Rudolf Pleskovič skozi Sibirijo, Kitajsko, Japonsko, Kanado, Zedinjene države, Francijo, Švico in Italijo v Jugoslavijo

Rudolf Pleskovič

Ljubljana, 23. februarja.

Zanimiv prispevek k zgodovini našega ujetništva je razgovor, ki ga je imel naš urednik z g. Rudolfom Pleskovičem, učiteljem v Trbovljah glede njegovega potovanja pred 10 leti iz daljne Sibirije v domovino, da izposluje vrnitev naših ljudi iz ruskega ujetništva. Dogodki ob razsulu bivše avstro-ogrške monarhije, so nam sicer še vsem v spominu, vendar pa nimamo osamljivosti pokazati na literaturo te vrste, kakor Čehi, ki imajo vestno zabeležene najmanjše podrobnosti iz bojev za narodno osamosvojitve doma in po svetu. Doživljaji g. Pleskoviča bodo zato vzbudili pozornost zlasti še med tisočimi bivšimi avstro-ogrskimi vojniki v ruskem ujetništvu.

V ruskem ujetništvu

G. Pleskovič je pripovedoval:

Po večmesečnih bojih na italijanski fronti je bil poslan bosanski lovski bataljon št. 4, pri katerem sem služil kot oficir, dne 17. maja 1917 v Rumunijo, kjer je zavzel pozicije ob reki Putni. V Rusiji se je izvršil splošni let 1917 znani preobrat, po katerem so prihajali ruski vojniki neovirano na našo stran, avstrijski pa na rusko. Nastalo je splošno pobratimstvo le s to razliko, da so ruski vojniki mislili odkritosrčno, dočim so na avstrijski strani dopuščali prijateljske stike iz špekulativnih namenov. Ko me je nekoga dne pozval adjutant bataljonskega komandanta, naj se napotim na rusko stran in se prepričam, katere ruske čete imamo pred seboj, sem sklenil, da se ne bom več vrnil, če bom srečno prišel k Rusom. Za vsak slučaj sem dal slugi Smajloviču, doma nekje iz Foče, vsa potrebna navodila in se napotil preko okopov na rusko stran. Ker nisem Rusov našel, in je pričelo deževati, sem se vrnil.

Čez dva dni se je napotil na rusko stran nadporočnik Schindler. Napravili smo mu pot skozi žične ograje, da se je lahko spustil s konjem v galop proti ruskim postojankam. Komaj je prijahal več sto metrov daleč, je pričela streljati nanj artiljerija s šrapneli — baže francoska, ki ni trpela našega bratstva z Rusi. Skokoma je pridrvel Schindler nazaj in sklenil opustiti svoje početje.

Kljub ognju sem na njegov poziv, kdo se pa sedaj upa, skočil iz okopa in se zatrkjal na smrtni prostor, kamor niso padli šrapneli. V naslednjem hipu sem že bredel Punte do pasu. Na nasprotnem bregu so me že čakali ruski vojniki, ki so me pobežili iz vode. Zahteval sem ruskega oficirja, po katerega so takoj odšli. Ko sem se ozrl okrog, sem opazil za vsakim grmom vojaka s puško, naprejeno name. Neodoma sem opazil, da se mi bliža z naše strani nadporočnik Krejči, rodem Čeh. Bilo mi je neprijetno, ker nisem vedel, kako naj se predam Rusom vprito njega. Takoj za njim je prišel neki sanitetni praporščak, Ukrajinec in za njim navaden vojak s pakatom pod pazduho.

Ruski oficir nas je povabil na čaj in nam dal vsem zavezati oči. Hodili smo dobre četiri ure in zagledali ruske artiljerijske pozicije. Za grčem, kjer je bil ruski štab, smo bili predstavljeni oficirjem, na proso za našega vojaka odpeljali nekam proč, nas tri pa povabili v kaverno na čaj.

Odveč bi bilo pripovedovati, kako smo vsi trije sedeli na trnju, ker smo potihoma sklenili, da se predamo, a smo se drug drugega bali. Končno so nas vsakega posebej odpeljali iz kaverne in se čez nekaj ura zopet vrnili, kjer smo zvedeli iz ust ruskega polkovnika, da smo se predali in da je sklenil obvestiti naš bataljon, da so nas pridržali v ujetništvu, ker nismo bili parlamentarci.

V strahu pred moriščem

Seli smo v kolesa, ob katerem so jahalni na vsaki strani po štirje kozaki, in se odpeljali v neko mesto v zaledju k ruske armadnemu poveljstvu. Tam so nas po kratkem zaslusanju zaprli med razne kriminalne tipe, čeprav smo protestirali. Nekd ruski štabni kapitan je nam zagrozil, da bomo kot voluhni ustreljeni! Zvedeli smo, da je oni naš vojak, ki je prišel na rusko stran, prinesel letake, ki so pozivali ruske vojake, naj vržejo proč orožje in naj se ne upirajo avstr. četam. Dva dni smo živeli v mislih, da nas odvedejo na morišče, končno so nas pozvali na poveljstvo, kjer se je štabni kapitan opravičil, rekoč da so prejeli o nas od frontnega poveljstva najboljše informacije in da so se prepričali, da so bile naše izpovedbe resnične. Kaj se je zgodilo z onim vojakom, nismo zvedeli.

Od ruskega armadnega poveljstva smo potovali od etape do etape v notranjost Rusije, dokler nismo dospeli v Odeso. Tu sem se sestal z različnimi znanci, — ruskimi oficirji: Zgajnarjem iz Mokronoga, Lapajnetom iz Idrije, sodnikom Čerčekom, sedaj v Metliki, Sedejem iz Idrije itd. Srbski kor se je namreč prav takrat razbil, zato so stopili nekateri srbski oficirji v rusko armado.

Iz Odesa sem se dal prevesti v Darnico pri Kijevu, kjer sem naletel na vojake iz srbskega kora. Od teh mi je bil znan neki Juvan, sedaj sodni sluga v Litiji. V Darnici sem pričakal bosanski polk št. 1, ki je bil zajet do zadnjega moža s polkovnikom Rathom vred v Galiciji. Odpravljen s skupnim transportom v Samaro ob Volgi sem se seznanil z vsemi avstrijskimi oficirji slovenske narodnosti. V Samari so bili izmed Slovencev: finančni svetnik Gabrijelečič, kapitan Maks Kobler, ki je pozneje umrl v Jugoslaviji za tifusom, Alfonz Lorger, sedanj zastopnik Oil Company, dr. Ernest Goršek, neki Gregorčič iz Trsta, Gregorovič tudi iz Trsta, prof. Josi sedaj v Ljubljani, tehnik Unschuld, ki se je pozneje prekrstil v Posavca in je v duševni zmedenosti skočil v Rajhenburgu pod vlak in še drugi.

Čehi na poti v Vladivostok

Med tem so v Rusiji zmagali bolševiki in ovrnili ujetniškim prestop v srbsko armado. Položaj je postal po brest-litovskem miru zelo nevaren za nas. Avstrijske in nemške oblasti so zahtevale od bolševikov razorožitev vseh legij in izročitev ujetnikov. Čehi pod poveljstvom generala Šyrovega so odrekli bolševikom pokorščino in v hudih bojih, v katerih je padel kot češki legijonar tudi Slovenec Knaflič iz Litije, so zavzeli Samaro. Od Samare naprej do Vladivostoka so si morali Čehi z ognjem in mečem delati pot, da ne pridejo v roke bolševikom, ki so jih hoteli izročiti na milost in nemilost maščevalni Avstro-Ogrski.

Slovenci smo se kot srbski vojniki preselili meseca julija 1918 v Čeljabinsk v Sibiriji. Formalni smo se v bataljon pod komandantom kapitanom I. klase Milivojem Marinkovičem. V bojih z bolševiki je imel bataljon zaseden predel, skozi katerega je vodila pot v Sibirijo. V Čeljabinsku se je formirala Kolčakova armada, ki nas je prisilila, da smo ji služili kot predstraža. V tovarnah zaposleno rusko delavstvo se je vedlo sovražno proti nam. Nameravalo je izvesti puč, za kar pa smo po naših voluhnih še pravočasno zvedeli in se primerno zavarovali.

Jugoslovenski narodni odbor

V Čeljabinsku nas je proti koncu l. 1918 obiskal srbski generalni konzul Milankovič, s katerim smo se posvetovali o koncentraciji naših vojakov, da jih prepeljemo v domovino. Ustanovljen je bil Začasn jugoslovenski narodni odbor, čigar naloga je bila pomikati naše čete čim dalje bolj proti Vladivostoku, kjer bi se vkrcali na parnike. V Čeljabinsku smo izdajali časopis «Ujedinjenje», pri katerem je bila v redakciji za slovenski del moja malenkost, za srbski prof. Moskovljevič. Po francoskih komandah smo zvedeli za vse dogodke v domovini. Ko smo zvedeli, da je prevzel vladarske pošte nove države regent Aleksander, smo privedli slavnost, ki smo jo proslavili z veliko paradom. Sodelovali so vse zavezniške vojake po svojih zastopnikih, med njimi tudi Kolčakov general Boldirev. Ko je molil ruski pop za padle, za svobodo Srbov, Hrvatov in Slovencev in za uspešanje nove države, je bilo malokatero oko suho.

Babuška ruske revolucije pozdravlja Jugoslavijo

Zvečer smo priredili koncert, ki se ga je med drugimi udeležila tudi babuška ruske revolucije Ana Breško Breškova. Majna, stara, toda izredno živahna ženska, ki je preživela skoro vso svojo mladost v carističnih ječah in so jo kasneje igrali bolševiki, je imela iz lože navdušen govor o Jugoslaviji.

Na jugoslovenskem kongresu v Tomsku je bilo sklenjeno, da potujeva s prof. Moskovljevičem kot delegata Začasnega jugoslovenskega narodnega odbora v Rusiji v Jugoslavijo, da informirava vlado o stanju naših ljudi v Rusiji in storiva vse, da se vrnejo v domovino. Dne 17. decembra 1918 smo odpotovala iz Tomska naravnost proti

Vladivostoku. Spotoma sva obiskala vsa taborišča avstro-ogrskih ujetnikov. Nihče niso hoteli verjeti, da je cesar Franc Jožef mrtev in da je konec Avstrije. Slednjiš so se le dali prepričati in so nam izročili pošto za svoje.

Vihar na morju

V Vladivostoku sva z veliko težavo dobila prostor na 5000 tonskem parniku ruske dobrovoljne flote, ki je 19. januarja 1919 odplul na široko morje. Naslednjega dne je nastal strašovit vihar tako, da smo se že vsi eprijazili z mislijo, da smo neizogibno izročeni poginu. Proti večeru je nastopila gosta megla. Parnik je ves čas trobil, da ne bi prišlo do karambola z drugimi parniki. Naš parnik je v viharju in megli tako premetaval semintja, da sem se moral privezati z jermenom na posteljo. Drugo jutro, ko se je morje pomirilo, sem opazil, da je na krovu vse zamrznilo in da so mornarji s sekirami razbijali led.

Vozel se mimo korejske obale in otoka Tsushima, kjer je v rusko - japonski vojni premagalo japonsko brodogradništvo, je napravilo name silen vtis otočje, podobno kulisam, za katerimi so se zlahka skryle japonske ladje in izvajale sijajno zmago. Proti večeru smo se ustavili v japonski luki Nagasaki. Nismo se še dobro ustavili, že so pluli proti nam od vseh strani v čolnikih japonski krošnjari. V nekaj minutah je bil na krovu bazar, kjer si lahko kupil vse mogoče stvari.

V Konfucijevem svetišču

Ko je parnik naložil v pristanišče, sličen naši Boki Kotorski, le da nima tako visokih pečin, premoga, smo se odpeljali nazaj proti Kitajski in 23. januarja proti večeru dospeli v ustje reke Jangtsiang ob Šanghaju. Parnik je ostal zunaj Šanghaja, dočim smo se potniki v motornih čolnih prepeljali v pristanišče, kjer je mrgolelo pisanih luči. Ob obali je bilo vse polno kulijev z crkšami, vozčki na dveh kolesih.

Seli smo v riške in se peljali po bajno razsvetljenih ulicah. Iskali smo prenočišča po vseh hotelih in ga končno našli v nekem ruskem hotelu.

Ker smo čakali v Šanghaju več dni na parnik, ki bi nas peljal naprej proti domovini, smo si do dobrega ogledali to kitajsko mesto. Obiskali smo Konfucijevo svetišče, kjer so verniki opravičali svojo molitev s tem, da so vrtili mlinčke. Okoli velikega Konfucijevega kipa se je vrstilo več pozlačenih kipov, predstavljajočih kitajsko svetnike. Nekd svetnik je imel kar osem rok. Na stropu smo opazili leseno ladjico, dolgo do dva metra, o kateri nam je pravil duhovnik, da je stara 2000 let in da je služila za prevažanje duš v nebesa.

V stranski ladji smo seustavili pri bogovih, izdelanih v naravni velikosti. Eden je imel v trebuhu štirigolato odprtino, v kateri je gorela luč. Bog svetlobe je, nam je pojasnil duhovnik. Nasproti njega je bil bog noči — oba kipa sta bila živo rdeče lakirana — le da drugi ni imel v trebuhu luknje.

Na ulicah so vzbudili mojo največjo pozornost kuliji. Po dva in dva so nosili na dolgih bambusovih palicah tovore in radi enakomernega korakanja peli pesmi s tremi do štirimi toni. Kitajke s pohabljenimi nogami, na katerih so vedno v nevarnosti, da padejo, napravijo na tujca zelo mučen vtis.

Proti Japonski

Dne 31. januarja zvečer smo se vkrcali na 10.000 tonsko ladjo «Katori Maru» in krenili proti Japonski. 2. februarja smo dospeli v Nagasaki, 4. februarja v Kobe, drugo japonsko pristanišče. Ker smo ostali tu več dni, sem napravil izlet v mesto. Opazil sem originalen način molitve. Verniki napišejo v pisemih, kaj si žele od bogov, in jih obesimo na drevesa. V svetliščih se klanjajo malikom in ploskajo z rokami, s čimer jih baže opozarjajo nase.

V Kioto, staro japonsko prestolico vozi vsako uro skozi ričeva polja in bambusove gozde električen vlak — vse železnice na Japonskem so elektrificirane. V Kioto sem si ogledal več svetlišč in občudoval v najstarejšem ogromnem Budho iz lesa ter nad tisoč drugih kipov. V imperatorskem muzeju sem se divil do 3000 let stari predmetom. Lep je park z jezerom in vodometom. Očarljiv je hramček, kjer opravljajo kakor so mi povedali, prostitutke svoje molitve. Ogledal sem si med drugimi znamenitosti tudi «Ubesji grob», velik hrib, ki je nastal baže iz samih ušes, ki so jih porabili Japonci Korejcem v bojih pred 800 leti.

9. februarja smo krenili iz pristanišča Kobe v Jokohama, kjer so ravno praznovali velik praznik. Mesto je bilo v zastavah in ob obali na tisoče ljudi z maskami na obrazu. Prav takrat je strašno razajala hripa, ki je zahtevala dnevno do tisoč žrtev. Fudžijska, najvišji ugnali vulkan na Japonskem, visok 4000 metrov, pokrit na vrhu s snegom, mi ostane nezbrisano v spominu. Brez nje ga si Japonske ne morem predstavljati.

V Ameriko

Morje je bilo zelo nemirno, ko je «Katori Maru» plul proti Ameriki mimo Berlingove ožine, kjer smo opazili na veliko daljavo sneg in belo mavrico. Radi goste megle, ki je legla na morje, je parnik vsakih pet minut trobil.

Na parniku sem se seznanil z mnogimi potniki, med drugimi tudi z japonskim novinarjem Fusejem, poročevalcem japonskih listov, ki je potoval v jugoslovenskih zadevah v London.

Dne 26. februarja smo pristali v Viktoriji na ameriških tleh in se prepeljali z motornim čolnom v Vancouver. Po kanadsko - pacifiški železnici sva se odpeljala s prof. Moskovljevičem v Montreal, kjer sva se s sestala s srbskim konzulom Seferovičem in njegovim tajnikom firvatom Raymesjem, ki sta vodila propagando za Jugoslavijo. Po raznih ovirah, ki sva jih morala odstraniti — ameriške oblasti so naju smetale za ruska bolševika — sva se končno odpeljala v New York.

V New Yorku sem se sestal s Slovenci arb. Jagrom, nadalje z nekim Trostom in dr. Marušičem iz Ljubljane. Imel sem več sestankov, na katerih smo se razgovarjali glede propagande v Ameriki za Jugoslavijo.

Intervencije pri ameriških uradih

Dne 7. marca sem odpotoval v Washington, kjer sva se s prof. Moskovljevičem sestal s poslanikom ministrom Gruličem in mu poročala o stanju naših ljudi v Rusiji. S prof. Moskovljevičem sva obiskala tudi ameriški Rdeči križ, proseč pomoči ter v isti zadevi tudi razne vladne uradnike. V Washingtonu so me izsledili ameriški novinarji in sem jim moral dati informacije o dogodkih na daljnem vzhodu. Pripovedoval sem jim, da prav za prav ne morem domov, ker se mi nahaja družina v Idriji, ki so jo zasedle italijanske čete. Razgovor z menoj je objavilo več ameriških časopisov in prineslo tudi mojo sliko — vse to pa je pozneje precej škodilo molli družini.

V New Yorku je imel prof. Moskovljevič v presbiterijanski cerkvi predavanje o Sibiriji. Toimac je bil zdravnik dr. Nedeljko-vič.

V Franciji

Dne 19. marca sva se vkrcala na parnik «Chicago», ki je potreboval za vožnjo v Francijo 14 dni namesto običajnih 8 dni. Spotoma je namreč nastal vihar in občutno pokvaril parnik. Dne 5. aprila smo se izkrcali v Bordeaux. S prof. Moskovljevičem sva takoj stopila na vlak in se odpeljala v Pariz. Sprejeta sva bila takoj pri Pašiču, šefu naše mirovne delegacije. Razgovor je prekinil Essad paš, ki so ga kasneje umorili v Parizu radi česar smo ga nadaljevali drugega dne. V Parizu sva se sestala z raznimi uglednimi politikmi, kakor z zunanjim ministrom Trumbicem, dr. Gregorinom in dr. Rybajem, nadalje s Slovenci notarjem T. Šortijem, dr. Brezgarjem, ing. Mačkovičem, dr. Lasičem in slikarjem Vavpotičem.

Na domačih tleh

Ko sva opravila svoj posel se pri poslaničnu Vesniču, sva dne 21. aprila kot kurirja odpotovala za orient. expresom skozi Švico in Italijo v Jugoslavijo. Ko sem v Ljubljani pogledal skozi okno, sem na svojo največje začudenje zagledal svojo sestro in njenega moža. Kot star dopisnik «Slovenskega Naroda» sem obiskal v uredništvu g. Pustoslavca.

V Beogradu sva se s prof. Moskovljevičem javila pri takratnem ministrskem predsedniku Protiču, ki pa je bil menda slabe volje, ker je naju napotil k načelniku zunanjega ministrstva Gavriloviču. Na podlagi najinega referata se je napotila posebna mislija v Sibirijo, da omogoči povratek naših ujetnikov, kar se ji pa ni posrečilo, kajti bolševiki so se vsaj prva leta za razne inmoške komisije in intervencije presneto malo brigali.

Prosveta Beg iz Seraja - Vdova Rošinka

V Mozartovi operi «Beg iz Seraja» je mnogo proze in uloga pase denuma je sploh za igralca, ki ne poje, nego le govori. V kolikor se sme od opernih pevcev zahtevati, so govorili vsi naši solisti dovolj gladko in jasno, le včasih naglašajo napačno, nevažno besedo. Kajpada je bil g. Al. Drenovec kot Selim najboljši, dostojanstven in simpatičen ter tudi zunanje prav ustrezen.

Pevske partije so vsesok izredno težke, figurirane in kolorirane, za današnja grla naporne in za današnji okus manj ugodne. Zato skoraj nihče izmed solistov ni mogel briljirati s svobodno razvijanim glasom in so imeli poslušalci vtis, da pojo vsi zadržano in prethito. Vtis je seveda zmotljiv, ker pač stilske gracije ni mogoče izražati s silo, trklkanja in koloratur ter različnih prehodov iz nižin v višine in zopet z višine v globline ni mogoče podajati z vsem glasom. Ves stil je intimen, proračunan za manjšo prostornost.

Najbolje se je zato uveljavljal g. Rumpelj s humornim intriganom in zaljubljencom, oskrbnikom stražarjem Osminom. Njegova partija je največja, na njej najbolj naporna. Od basista zahteva izredne razsežnosti glasu, saj skače v dolgih arrijah navzdol in navzgor, da treba prav posebno pevsko umetnost in prožnost, ki jo ima malokdo. G. Rumpelj se je boril s partijo smagovitosti; ideala seveda daleč ni dosegel, a bil je v cellem vendarle izvrsten ter je za bravurno odpeto in igrano arijo žel specialen aplavz.

Jabo dobra je bila ga. Ribičeva, ki je podajala Bloudo s pravo rokokojko šegavostjo in temperamentom, z lepim petjem in priskrtnim šarmom. Tudi ona je žela posebno priznanje.

Težko partijo Belmonta je izvajal g. Banovec muzikalno trdno, simpatično iskreno, zmagoč koloratur z vso inteligenco ter je igral prav živahno. Poredneža Pedrilla je podajal g. Kovarč z reskoro naravno šegavo in stremel glasovno uestrežati boljše v partiji, ki je takisto ena najtežjih.

Konstanco je pela in igrala ga. Popovičeva in iznova utrdila sloves, da je inteligentna, vrlu muzikalna pevka z okusom in izvrstno žolo. Njen glas ni velik, a

vedno prijeten in tudi v igri naglo napreduje. Zunanje je bila jako prijetna postava. Morda jo je nekoliko ovirala premijska trema, ki se pri reprizah izgubi, da prične kolorature samozvestne in glasovno izdatneje.

Izvrsten je bil orkester, ki je podal pod elektrizirajočo taktirko g. dir. Poliča uverturo bravurno in fino ter je žel zaslužni aplavz.

Sodeloval je tudi balet v zadnjem dejanju. Opravil je nalogo slikovito in okusno; toda po mojem prepričanju je bilo njegovo plesanje in kačasto zvijanje rok čisto neumestno. Med scenami, ko Konstanca in Belmonte drgetata, boječ se smrtne obsodbe, ko privlečejo Bloudo in Pedrilla na kravo sodišče, je ples okoli njih in celo med njimi po mojem čutu nemogoč. Še posebej pa plesanje mori, da nihče ne posluša petja ter se ves finale izgubi.

Vse dejanje opere je za današnje dobo kajpak naivno, včasih celo prisiljeno in malo zanimivo. Vendar je prelepa oprema in skrbno izvajanje vredno, da si predstavlo publika ogleda, čeprav ne odnese navdušenja.

Sinoči so ponovili Golarjevo zdravo, krepko kmetiško komedijo «Vdova Rošinka», in publika je bila s predstavo jako zadovoljna. Že dolgo se ni tako iskreno bavala in vseplošno smo se od srca nasmejali. Predstava je bila prav dobra. Izvrstni so zopet ga. Juvanova v naslovni ulozi, g. Cesar kot imeniten Rožmanov Janez in g. Kralj kot roman Balant. Takisto so prav dobri g. g. Vera Balatkova, Mira Neffatova, Jan. Gregorin in Danilo. Fr. G.

SENTJAKOBSKI GLED. ODER

V soboto 23. febr.: «Svetnik». V nedeljo 24. febr.: «Svetnik». (Gostovanje g. Hlebsa, Reša in Peša iz Kranja.)

Danes ob 20 uri ponavlja Sentjakovski gled. vlezabavno burko «Svetnik», ki so jo posetniki tako dobro sprejeli. Imeniten humor prevladuje vso igro, da se gledalec temeljito nasmejejo. — Jutri igrajo glavne vloge «Svetnik» g. Hlebs, «Ovečjak» g. Reš in «grofa Skalo» g. Peš. Glavni gledališkega odra narodne čitalnice v Kranju. Občinstvo vabimo, da v obilnem številu pozdravi marljivo voditelje kranjskega odra. Vstopnice se dobe v trgovini g. Miloša Karničnika na Starem trgu in za nedeljsko predstavo izjemoma dopoldne v Sentjakovski knjižnici.

Nedelja v ljubljanski dram. Drama uprizorili v nedeljo ob 8. popoldne zabavno Nestrojevo komedijo z godbo, petjem in kpletmi «Utoplenec». Komedija je dosegla pri vseh doseganjih prizorišnih bučen uspeh. V nedeljo zvečer se ponovi Hrbtka Golarjeva komedija «Vdova Rošinka», ki jo sedaj uprizorjajo tudi že po tujih odrih. Ponovitev igre v četrtki, dne 21. t. m. je izvala obilo dobrega razpoloženja in bučno odobravanje občinstva.

Komorni koncert kvarteta Zikovcev v Ljubljani. Zikovci izrazo na svojem letniškem koncertu, ki se vrši v Ljubljani v ponedeljek, dne 25. t. m., kot drugo točko sporeda godalni kvartet dr. Josipa Mandića iz Praga. Ta kvartet, bolj moderno delo, je bil lansko leto prvič izvaljen v Pragi ter ga je kritika in publika sprejela z velikim zanimanjem. Zikovci ga molstrsko izvaljajo, kar so jim odkrito priznali vsi. Avtor dr. Josip Mandić, odvetnik v Pragi, je iz znane rodbine tržaških Mandičev. Obe njegovi je bil sanitetni svetnik v Trstu, sicer pa znani narodni poslanec istrski Don Matko Mandić. Že v zgodnji mladosti se je bavil z glasbo ter napisal tudi par oper, izmed katerih se je pred približno 28 leti v Ljubljani izvaljala opera Peter Svadčič, hrvaški ban. Napisal je tudi več simfončnih skladb, katere je takrat izvaljal vojaški orkester v Trstu. Sedaj se bavi v prostem času intenzivno z glasbenimi študijami ter je kot muzik splošno priznan v praških glasbenih krogih. Koncert kvarteta Zika se vrši v Piharmonični dvorani. Vstopnice v Matični knjižarni.

Najboljše najtrajnejše, zato naicenejše!

Čajnice in geiše odpravljene

Romantika in tradicije izumirajo. V materijalistično orientirani Evropi sicer že davno ni nobne romantike, pa tudi na vzhodu romantika izumira. Znanje za radikalne reforme Kemal paše, ki je odpravil harem, fes, razne tradicionalne noše ter zastarele šege in običaje. Za Kemalom se je lotil reform afganistanski kralj Amanullah, kateremu se pa ni posrečila modernizacija države. Njegovi poskusi so naleteli na odpor in prišlo je celo tako daleč, da je moral kralj bežati.

Toda modernizacija gre svojo pot. Tudi Japonska, ki je sploh najbolj napredna vzhodna država, je sklenila pomesti še z zadnjimi ostanki tradicij. Na Japonskem bodo odpravljene čajnice. Vlada se je s tem načrtom že dolgo pečala, pa je oklevala, ker so bile baš čajnice važen vir dohodkov od tujeskega prometa. Te dni je pa japonsko notranje ministrstvo izdalo naredbo, da se ne izdajo nobena dovoljenja več za nove čajnice. Že izdana dovoljenja se pa ne smejo podati. V industrijskih okrajih Tokia in Saikame so čajnice deloma že odpravili. To pa pomeni tudi konec geiš in s tem je romantika japonskih čajnic zapčatena.

Damska maska v Hamletu: Čuj Hamlet, princ danski, ali si pameten ali bebast?

— Kakor se vzame. Če bi šel s teboj na večerjo, bi bil pameten, če bi pa zate plačal, bi bil neumen.

Dnevne vesti.

Vse čitatelje »Slov. Naroda« v Domžalah obveščamo, da se dobi »Slov. Narod« vsak dan že ob 15. uri napredaj pri g. Jakobu Šlebir, Domžale št. 110.

Vsem naročnikom in prijateljem »Slovenskega Naroda« v Ljubljani! Z današnjim dnem prične prihajati naš list že s popoldanskim vlakom ob 15. uri v Ljubljano. Naročniki ga lahko dvignole osebno pri popoldanskem dilaškem vaku, sicer jim ga pa bo prinesla raznašalka »Slov. Naroda« na dom, kot doslej. Preureditev v popoldansko raznašanje je dovolila uprava »Slov. Naroda« na željo Ljubljancev, ki bodo imeli na ta način že v zgodnjih popoldanskih urah najvažnejša poročila o dopoldanskih dogodkih. Upamo, da bo radi te ugodnosti številni prijatelji in naročniki »Slov. Naroda« še bolj narasli, saj je naš list najcenejši dnevnik v Jugoslaviji, ki stane mesečno samo 12 Din. Nove naročnike sprejema uprava »Slov. Naroda« — Ljubljana, Knaflejeva 5.

— **Finančni direktor odpotoval.** G. finančni direktor dr. Josip Povalec je službeno odpotoval v Beograd. Vrne se 1. marca t. l. ter bo od tega dne zopet sprejemal stranke.

— **V naše državljanstvo** je sprejeta usmiljena sestra iz Radeč na Dolinskem Roza Čotič.

— **Raztrgane in umazane novčanice** bodo vzete iz prometa. Pošto ministristvo je odredilo, da pošte raztrganih in umazanih novčanic, ki jih prejemajo ob občinstvu, ne smejo več dati v promet, temveč jih morajo poslati v posebnih svežnjih preko zbiralnih pošt podružnicam Narodne banke ali Poštne hranilnice, da se vzamejo iz prometa.

— **Prof. dr. Belar 66letnik.** V četrtek, 21. t. m., je praznoval 66letnico rojstva naš, tudi v inozemstvu znani seizmolog prof. dr. Belar. Že 35 let deluje v svojem observatoriju v Gorah pri Bledu. Tam prisluškuje svojemu lastnemu izumu, svojim potresomerom, ki beležijo vsak tresljaj v notranjosti zemlje. Upravičeno seizmološkega znanca v Beogradu, vseučiliški profesor Mihajlovič, je napisal o dr. Belaru, da je to prvi pionir seizmologije v naši državi. Postavil je prvo seizmološko postajo v Ljubljani, ki je bila dolgo edina postaja nekdanje avstro-ogrske monarhije. Jubitani se v obliini meri pripomogel k razvoju seizmologije v naši državi. Stori je to nesebično in na svoje stroške. Neumornemu strokovnjaku, ki že toliko leto uspešno deluje na polju seizmologije, kličemo: Še na mnoga leta!

VALČKOV VECER

dne 2. marca t. l. na Taboru za stare in mlade

— **Dobrodelna akcija kraljevnega odbora Rdečega križa.** Kakor smo že poročali, zbira od nedelje 17. februarja dalje kraljevni odbor Rdečega križa prostovolne prispevke za gladoče in po kruti žmri prizadete sloje. Revščina in pomanjkanje, ki jo morajo nekatere družine prenašati v tem času, je tako obupna, da bi bila vsaka beseda preslaba, ako bi jo hoteli opisati. Bolezen, slabo stanovanje, majhen zaslužek, pomanjkanje tople obleke, prezebanje, vse se je nagomladilo na te uboge reveže. Ni ga srca, ki se ne bi omeščalo ob pogledu na te izstradane ljudi. Hitimo jim pomagati, da jim bomo mogli nuditi vsaj nekoliko podpore. Denarna sredstva sprejemajo iz prijaznosti upravnštva »Jutra«, »Slov. Naroda« in »Slovenca«. Da pa ne bo pri uravi kakih pomot, prosimo vse darovalce, da pri posiljativah točno označijo, da je znesek namenjen za Rdeči križ. Po končanem nabiranju bomo imena vseh nabiralcev objavili v listih.

— **Zveza rezervnih oficirjev** v Ljubljani obvešča svoje člane, da prične razpisati članske legitimacije in znake takoj, ko bodo dostavljene, oziroma znaki izgotovljeni. V primeru, da potrebuje kdo preji kako legitimacijo, naj to sporoči z dopisnico pisarni, kakor se mu bo doposlalo tozadevno potrdilo. Glede ugodnosti za trikratno polovično vožnjo na državnih železnicah je Zveza podzvela na merodajnih mestih korake in bo svoje člane obvestila potem dnevnega časopisa zaradi priloge. Zveza bo tudi glede uniform in ostalih ugodnosti podzvela potrebne korake, o čemer bo članstvo obveščeno bodisi potom časopisa bodisi potom okrožnic. Zveza vodi tudi evidenco tistih svojih članov, ki svoječasno še niso prejeli dežnih plaščev. O dodelitvi teh plaščev bodo člani obveščeni pisemno. Knjižnica je članom Zveze na razpolago vsak dan razen nedeli in praznikov od 18. do 19. v društvenem lokalu v Ljubljani, Kongresni trg I-II (Kazino). Isto tam dobe člani potrebna ustmena ali pismena pojasnila o vseh volaških zadevah, ki se tičejo rezervnih oficirjev. — **Zveza rez. oficirjev** v Ljubljani.

— **Da rešimo vsaj deloma za Slovenijo** prispevke, ki jih moramo državnim uslužbenim po zakonjeni uredbi od 5. decembra 1920. o nabavilnih zadrugah državnih uslužbencev in Zvezi nabavilnih zadrug državnih uslužbencev (Službene Novine št. 292 od 30. decembra 1920). Odnosno njenih izpremembah in dopolnitvah od 12. maja 1928 (»Službene Novine« št. 107 od 12. maja 1928) plačevati od svojih službenih prejemkov Zvezi nabavilnih zadrug v Beogradu zaradi osnovanja kreditnih, oziroma stavbenih zadrug v državi, namerna »Dom« stavbena zadruga državnih na-

meščancev in upokojencev, t. z. z o. i. v Ljubljani prenosivati svoja zadruga pravila ter tako po izpolnjenih pogojih prevzeti funkcijo Zadruga državnih uslužbencev za nabavo stanovanj v okviru imenovane uredbe. V ta namen sklicuje stavbena zadruga »Dom« svoj redni občni zbor za soboto 16. marca ob 19.30 v zadržjo sobo Narodne kavarne v Ljubljani. Na tem vprašanju so zainteresirani vsi državni uslužbeni in upokojenci.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo najbrž nekaj časa še mrzlo in pretežno oblačno, da se pa že obeta topleje vreme. Včeraj je bilo oblačno in megleno samo v Ljubljani in Mariboru, povsod drugod pa lepo. Maksimalna temperatura je znašala včeraj v Splitu 3, v Ljubljani — 5, v Zagrebu in Skoplju — 6, v Mariboru — 7, v Beogradu — 8.4. Davi je bilo v Splitu — 5, v Skoplju — 13, v Ljubljani — 15.4, v Beogradu — 17, v Zagrebu — 18, v Mariboru — 19, v Sarajevu — 30 stopinj. Barometer je kazal v Ljubljani davi 765.6 mm.

— **Glad in beda** v Hercegovini, iz Mostarja poročajo o strašni bedi in gladi, ki vlada v nekaterih hercegovskih vaseh. Za bedne Hercegovce se navezuje žrtvuje Zveza hrvatskih kmetijskih zadrug v Mostarju. Njen predsednik dr. Cabrajčić je pretekli teden prepotoval najbednejše vasi in videl vso grozoto, ki vlada v teh seliščih. Sam ni verjel, dokler ni prišel v vas Ljubotiče v mostarskem okraju in našel pri kmetih kruh iz žaganih. Cabrajčić je vzel hlebec takega kruha s seboj in ga dal preiskati. Kemični zavod je ugotovil, da je tak kruh zelo nevaren za železce in črva, ker jih lahko rani in nima seveda tudi nikake hranilne vrednosti.

— **Izsiljevalci.** Iz Osijeka poročajo, da je trgovec Oskar Smučer dobil pred dnevi grozljivo pismo, v katerem mu neznane grozi s smrtjo, če ne dobi v treh dneh na določenem kraju 100.000 Din. Včeraj je pa dobil podobno pismo gostilničar v Osijeku Božić. Izsiljevalec ga pozivlja, naj položi v treh dneh večjo vsoto denarja na določenem kraju ob brezu Drave. Če tega ne stori, ga bo naznanil zaradi hudodelstva požiga policiji. Pred tednom je namreč nastal manjši požar v Beličevi hiši. Gostilničar se ni dal ugnati in je pismo izročil policiji, ki sedaj prido iz Osijeka, ki je, kakor se zdi, član izsiljevalske tolpe, ki pošilja imovitejšim meščanom že deli časa grozila pisma.

— **18 ponarejevalcev aretiranih.** Policija v Bečkerku je pred dnevi aretirala 18 ponarejevalcev menic. Ponaredili so več menic in oskodovali mestno hranilnico za okoli 130.000 Din. Glavni krivec v tej aferi je neki Joca Martinović, ki je policiji že znan kot nevaran slepar. Vseh 18 aretirancev je policija izročila sodišču.

— **Velika brezposelnost** v Zemunu. Zaradi pomanjkanja prometa je skoro popolnoma ustavila obrat tovarena letal »Ikarus« v Zemunu. Odpustila je okoli 300 delavcev ter s tem še povečala veliko brezposelnost, ki vlada v Zemunu. Banke in drugi uradi uradujejo samo dopoldne, da štedijo s premožem. Najbolj trpe siromašni otroci, katerim je mestna občina začela deliti brezplačno kosilo.

— **Nemirna stava** v Sarajevu. Preteklo nedeljo je Mičo Jurašević, uradnik Zemaljske banke, stavil z nekim trgovcem, da bo preplaval Bosno od Rečeva do Semizovca, ki meri 6 km. V nedeljo popoldne se je uradnik sselal na obali Bosne v Rečevu ob navzočnosti priča. Uradnik je imel na sebi čevlje in kopalne hlače. Stopil je v reko, ki je bila ledeno mrzla. Toploner je kazal na prostem — 12 stopinj. Kjer je reka plitva, je uradnik hodil, in globokih krajev je pa plaval. Seboj je imel v termosteklenici tudi žganje, s katerim se je od časa do časa okrepčal. Po 3-urnem plavanju in gaženju je uradnik prispel na cilj v Semizovac in dobil stavo.

— **Pustolovščine lažnega ruskega kneza.** Novosadska policija je pred dnevi prišla zagrebški policiji dobro znanega pustolovca Aleksija Fiodorova, ki se je izdal za kneza Murata. Pustolovec je pobežni leta 1923 iz rdeče armade in se napotil v našo državo in potem v Italijo. Dobil je pristop v najvišje kroge. Pri nas je izvršil nesteto manjših sleparij in je zaradi tega prišel v konflikt s policijami v Pančevu, Vrhu, Beogradu, Sarajevu, Derventu, Mariboru, Zagrebu in Novem Sadu. Sleparij je največ starejše samostojne dame, katerim se je ponudil za ženitbenega posredovalca ali pa je sam nastopal kot aristokratski ženin. Ko so mu postala tla prevročila, je odpotoval drugam in si poiskal nove žrve. Aretirani pustolovec je na policiji pripovedoval o svojih avanturah po Italiji, v Genovi je baje neka bogata dama zapravila zaradi njega vse svoje premoženje. Lažni knez premišljuje sedaj v zaporih novosadskega sodišča o svojih grehlih. Ko bo odsedel zaslužen kazen, ga izpusti.

— **Nevarne plinske cevi** v Sarajevu. Zaradi hudega mraza so se pokvarili plinovodi tudi v Sarajevu. V dolnem delu Čemerlina že več dni smrdi po plinu, ki uhaša iz podzemskih plinovodov. Mestni fizik je bil pozvan v hišo Ane Krstović in ugotovil, da je Krstovićeva obolela na zastrupljenju s plinom. Morala se je izseliti. Ravno tako so oboleli vsi člani družine profesorja Čukovića. Tudi tjo so se morali izseliti drugam. V trgovini trgovca Altarića so se včeraj onesvestili trije pomočniki. Med tem se je vrnil trgovec in takoj pozval, da gre za zastrupljenje s plinom. Poklical je zdravnika, ki je odredil, da so pomočnike odpeljati v bolnico. Mestna občina je izjavila, da monterji popravljajo pokvarjene cevi, kar gre pa zelo počasi, ker je zemlja zamrznjena do 2 m globoko.

— **Glasbena Matica** v Ptutu. Koncert Zikovega kvarteta, ki je bil javljen za 26. t. m., je preložen na nedoločen datum. Točen datum koncerta se bo še pravočasno javil. — **Ravnateljstvo.**

Originalno lečenje alkoholizma

Pred časom je neka francoska firma urenila v Zagrebu podružnico in po vsej državi začela voditi živo protialkoholno agitacijo. Firma razpečava sredstva »Aroco«, ki sestavljena na znanstvenih temeljih. Ono gočajo odvajanje alkoholikov na skrival, tako, da ti o tem nič ne slutijo. Dve vrsti različnih preparatov (praški in tablete) se skrivaj prirnešajo jedi ali pičali alkoholika. Ki tega ne more opaziti, ker je brez duha in okusa. Tako dobi »bolnik« »zdravilo« proti svoji volji, mora pa to sredstvo uživati tudi sam, ako ima voljo, da se odvadi. Delovanje preparata je jako blago in ugodno, alkoholiku ni treba prekiniti običajnega posla, ne more pasti v zlo nazaj, za dva do tri tedne pa ne more več piti alkohola in tudi nima pozebljenja po njem. Organizem je izčiščen alkohola ter ostane nekdanji alkoholik trezen vse življenje. »Aroco« je popolnoma neškodljiv in neopasen, analiziral ga je vseučiliški anal. in farm. zavod, priporočili in odlično presodili pa strokovnjaki. Zatorej se priporoča vsem, ki imajo alkoholično v hiši, da se z zaupanjem obrnejo na tt. Aroco Company (odd.), podružnica Zagreb Račkova ulica 20. ki razpošilja vsakemu in brezplačno vzorce tiskovine in cenovnik ter nadaljnja točna zaprtem omotu, brez napisa firme pošlje poštoma in navodila v diskretnem čvrsto se na vsak poslani naslov. Dr. L.

— **Zagorje ob Savi.** V nedeljo 24. februarja ob 2 uri popoldne se vrši v občinski dvorani občni zbor Kola jugoslov. sester. V slučaju nesklečnosti, se vrši pol ure kasneje drugi občni zbor, ki je sklepen ob vsaki udeležbi. — **Odbor.** 146n

— **Krvo, kožno in živčno bolni** dosežejo uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice urejeno prebavo. Specialni zdravniki silnega slovesa sprizujejo, da so z učinkom staro preizkušene »Franz Josefove« vode zadovoljni v vsakem oziru. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. 1L

— **Darujte »Podpornemu društvu slepih«** v Ljubljani Wolfova ulica 12. 186

Gradska lekarna,

Kamenita ul. 11.

Prosimo, pošljite mi pet steklenic »Reumatismata«, ker mi zelo pomagajo.

Jožef Komprej, Javorje, p. Cerna.

Iz Ljubljane

— **Ij Gosp. Rogoz angažiran v Pragi?** Gosp. Zv. Rogoz, član Narodnega gledališča v Ljubljani, je dobil danes oficijelno ponudbo Narodnega gledališča v Pragi za angažnata pod sijajnimi pogoji. Umetniku je ta laskava ponudba prišla tako nenadoma, da se trenutno sicer še ni odločil, vendar pa je skoro gotovo, da Ljubljanski gledališče izgubi popularnega igralca, ki ga bo le težko pogrešalo.

— **Ij Zanimiva statistika** javnih okrepčevalnic. Javne okrepčevalnice, ki jih je organiziral socialni oddelek mestnega magistrata, so začele, kakor znano, delovati pretekli petek popoldne in poslujejo že teden dni. Mnogim revnim slojem so nudile okrepčilo. Našli so žal tudi brezvestneži, ki so to humanitarno napravo skušali zlorabljati v svoje sebične namene. Tako so v okrepčevalnici pri Sv. Florijanu zalotili nekega ljubljanskega dobrovoljca, ki je znal izbiti kar po 15 čajev na dan. Sedaj so zlorabe odpravile, ker je uvedena stalna kontrola. Okrepčevalnicam dobavljajo prav dober in tečen kruh, s pšenično in rženo moko mešane, 10 dkg težke in po 40 par zaračunane hlebčke. Prva delavska parna pekarna, ki sedaj dnevno speče nad 2900 hlebčkov, v enem tednu so okrepčevalnice izdale okoli 19.000 hlebčkov, za čaj so porabile 765 kg sladkorja, 27 kg čaja in ogromno množino limon. Sladkor, čaj in limone je po zelo nizki ceni dobavila veletrgovina I. Sarabon. Dnevno okrepčajo s čajem okoli 3000 oseb.

— **Ij Brezposelnost** v Ljubljani. V mesecu januarju je bilo po statističnih podatkih mestnega magistrata (socialni oddelek) 179 brezposelnih, ki so sprejemali od mestne občine brezplačno pomoč. V ta namen je magistrat izdal v januarju 34.688 Din. Število brezposelnih pa je doslej v februarju še naraslo in tudi izdatki za podporo so se zelo povišale. Zelo mnogo je brezposelnih privatnih nameščenov, kovinarjev, trgovskih sotrudičkov in čevljarških pomočnikov.

— **Ij Kje je fakir Zenki?** Po izredno uspelem večeru v Narodnem domu v četrtek zvečer je fakir Zenki tajnstveno izginil iz Ljubljane. Njegov impresario je našemu uredništvu včeraj dopoldne telefoniral, da bo fakir priredil v nedeljo zvečer drugo predstavo s popolnoma novim sporedom. Ljubljanci, še bolj pa Ljubljanki so včeraj vse dan povpraševale po hotelih in v našem uredništvu, kje je Zenki. Včeraj popoldne je naš poročevalec zvečer v hotelu »Lloyd«, kjer je Zenki ložiral, da je fakir v bolnici, kjer zdravi neko živčno bolno Ljubljanko. V bolnici o tem niso ničesar vedeli. Sotji je Zenki nedavno telefoniral našemu poročevalcu iz Maribora, da je moral odpotovati, ker je zbolela njegova žena ter da ga je dal njegov impresario v Mariboru aretirati, ker mu ni plačal vsega, kakor sta po pogodbi sklenila. Fakir je moral prodati vse svoje aparate, da se je impresario odkril. Kmalu so nekateri Ljubljanci baje videli Zenka v Ljubljani. Policiji je samo znano, da se je preselil iz hotela »Lloyd« v hotel »Sion«, kjer pa o Zenki ničesar ne vedo. »Sionov« vratar je mnenja, da Zenki stane v nekem zasebnem stanovanju, toda nihče ne ve, kje. V hotelu »Lloyd« smo pa danes zvedeli, da je fakirjev impresario odpotoval v Zagreb davi, kje je fakir, jim pa ni znano. Njegov sluga je izginil iz Ljubljane že včeraj jutraj.

— **Ij Direktor Tehniške srednje šole** in direktor Državne trgovske akademije javljata učenec, da se redni pouk zopet prične v ponedeljek, 25. februarja ob 8. jutraj.

— **Ij Na Tehnični srednji šoli** in na Trgovski akademiji se v ponedeljek zopet vzpostavi redni pouk, ker je ministrstvo nakazalo potreben kredit za kurjavo.

— **Ij Na 1. deški meščanski šoli** v Ljubljani se je pričelo zopet z rednim poukom v soboto 23. t. m.

— **Ij Umrljivost** v Ljubljani. V času od 17. do 23. februarja je v Ljubljani umrlo 23 po večini starejših ljudi. Umrli so: Marija Beber, zasebnica, 72 let, Vidovdanska 9; Jakob Dobovšek, bivši gozdar, 84 let, Vidovdanska 9; Alojzij Štrukelj, hišni posestnik, 74 let, Kolezijska ulica 12; Albina Lekše, hči krojača, 18 dni, Švabičeva 15, Frančiška Klančnik, žena železniškega delavca, 34 let, Duplje pri Kranju, umrla v Ljubljani med prevozom v bolnico; Ivan Budič, železniški zvančnik, 60 let, Poljanska cesta 11; Amalija Bolte, hči služkinje, 1 leto, Dev. Mar. v Polju, bolnica; Terezija Hochleitner, vdova čevljarja, 60 let, Sv. Petra nasip 71; Katarina Strajnar, vdova domobranskega ev. oficijala, 68 let, Prečanska ulica 6; Josip Teršan, sin krojaškega pomočnika, 4 mesece, Poljanska cesta 50; Alojzija Stojšek, služkinja, 36 let, Vidovdanska 9; Marija Juteršek, bivša kuharica, 72 let, Streliška 2; Ana Karbi, zasebnica, 65 let, Hrenova ulica 17; Neža Jeršek, vdova mesarja, 84 let, Koritkova 27. V bolnici so umrli: Anica Fink, delavčeva hči, 7 mesecev, Spodnja Silnica, Ludmila Samotorčan, delavka, 20 let, Cesta na Loko 18; Ivana Dobrota, žena vpokojenega železničarja, 60 let, Ravnikarjeva 4; Karla Delak, zavarovalna uradnica, 50 let, Sv. Jakoba trg 5; Josip Jakeli, sin posestnika, 22 let, Kranjska gora; Frančiška Demšar, zasebnica, Vidovdanska 9; Uršula Wendling, zasebnica, 93 let, Prečna ulica 3; Jera Gantar, žena gostača, 60 let, Biška vas.

— **Ij Živilski trg.** Današnji trg je bil kljub mrazu dokaj živahen in z živili razmeroma dobro založen. Bilo je precej jake, ki so jih prodajali po 2.25 do 2.50 Din. Mnogo je bilo na trgu tudi domačih jabolk in sicer po 4 do 7 Din kg. Sezona za jabolka se bliža že koncu. Krompirja je bilo bolj malo. Bogato je bil trg založen z drugimi živilskimi potrebščinami, zlasti z železjem, repo, kolerabami in razno zelenjavo za juho. Perutnine je bilo na trgu malo. Polagoma se tržne razmere vračajo v normalni tir.

— **Ij Seznam izgubljenih predmetov**, prijavljenih policijski direkciji v Ljubljani, v času od dne 1 do dne 15. t. m.: 400 Din; 190 Din; 100 Din; 1000 Din; 1 listnica, v njej 440 Din in 1 listek bolniške blagajne; 1 listnica s 120 Din; 1 listnica s 60 Din; 1 denarnica s 116 Din; 1 torbica, v njej 110 Din, 4 žepni ročni, 2 sliki, 1 glavnik in 2 dopisnici; 1 torbica, v njej 205 Din, 1 robcen in 1 pismo z naslovom »Franka Urbančič, Ptuj«; 1 torbica s 3 ključi; 1 rdeč plet; 1 železna ura na usnatem traku; 1 zlata zapetna ura; 1 damska srebrna zapetna ura; 1 aktovka, v njej 16 knjiž, zigosanih z žigom šentjakobske knjižnice; 2 zastavna listka Mestne zastavilnice Ljubljanske, glaseča se na 3 metre blaga in na zastavljeno zlatino; okoli 50 komadov pomaranč v leseni košari in 1 volnen plet.

— **Ij Beli stadion.** ZKD je na številne prošnje dobila zopet krasni film o zimski olimpijadi v St. Moritzu, ki ga bo predvajala v soboto ob pol 15. in v nedeljo ob 11. uri v kinu Matica. Film, ki nam kaže vso lepoto švicarske zime, vse panoge zimskega sporta in mednarodnih bojev na olimpijadi, je že danes pri reprizi imel nadvse pričakovane številne obiske. Sportniki, predvsem smučarji, ga hodijo gledat v drugo in občudujejo še bolj kot prvi krasne posnetke skokov in tekov na dolge proge. Dramatično pa je delanje, ki prinaša deloma s Zeiluppe hockey tekmo med Kanado in Švico in ki nudi sliko o bravornosti kanadskega moštva, katerega član prehaja na športno publiko samo in jo nima slika zadivi do glasnega aplava. Film bo odprl vsem tistim, ki se še niso posvetili zimskemu sportu ali ga še ne poznajo, globok vpogled v krasote belega sveta.

— **Ij Preskrba blaga** za oblake, perilo itd. dela mogoče tudi Vam skrb? Olajšan je nakup vsakomur, če se potrdi na Kongresni trg 15 in si ogleda izredno veliko izbiro pri trvdki NOVAK, ki nudi samo prvostveno blago in po priznani najnižji cenah.

— **Ij Čajanka** — pesni večer jutri, v nedeljo ob pol 9. zvečer v Kazini — poslednji. Trening parov za turnir. Aranžma — Jenko. 149n

— **Ij Popoldanska plesna zabava** — Jenkove šole jutri, v nedeljo, od pol 4. do 7. zvečer v Kazini — poslednjič v sezoni. Istotam prijava in trening za »Plesni turnir«. 148n

— **Ij »Moderni plesni večer«**, na katerem se bo vršil tudi »Veliki plesni turnir« za prvenstvo Slovenije 1929, bo priredil v soboto, 2. marca v Kazini plesni moister gosp. Jenko kot zaključek letošnje plesne sezone. Turnir parov — amaterjev iz vse Slovenije se bo vršil v glavnih letošnjih družabnih plesih. Foxtroj, Tango, Engl. Waltz in Yale — Blues. Prijave in informacije pri g. Jenko v Kazini. 147n

— **Ij Občni zbor Zveze šoferjev Slovenije** se bo vršil v nedeljo dne 24. februarja 1929 ob 9.30 dopoldne v gostilni Novak. Rimska cesta št. 13. Na dnevni red pride tudi razgovor o ustanovitvi starostnega zavarovanja, zato se člani in tudi drugi stanovski tovariši pozivljajo, da se občne zbora zanesljivo udeležijo. 138n

— **Ij Ljubljana ob slovesu plesne sezone.** Stari fantje in mlade dekleta prirede v soboto 2. marca na Taboru vsakolemi valčkov večer, ki je vedno zelo zanimiv in je to ena najprijetnejših plesnih prireditvev v sezoni. Vabljeni vsi ljubitelji starejših plesov. Na sporedu so: valček, mazurka, pol-

ka, križ — polka, dancig, stajerni, sonč, čevljarica, češka beseda, kolo in ob zaključku polštertanc. Vse plesne točke vodi iz prijaznosti br. Josip Ivančič. Pri plesu sodelujejo priljubljeni in marljivi orkester Škola I. in harmonikarji. Vse, staro in mlado 2. marca na noge, da zaključimo letošnjo kratko plesno sezono. 159n

Iz Celja

— **Opozorilo lovskim najemnikom!** Podružnica SLD v Celju razglašajo: V posameznih revirih se je v sedanjem času — torej posebej v dosedanjem sedemtedenskem grozovitem mrazu — strelajo divje gosi in rance. Ker sta letos že led in sneg temeljito opravila med divjačino svoje umičevalno delo, smatramo to strelanje za lovsko nepravilno in pozivamo vse lovskie najemnike, da opuste nadaljni odstrel.

— **Nočna lekarniška služba.** Prihodnji teden vrši v Celju dežurno lekarniško službo lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

— **Veliki plesni turnir** za prvenstvo v mariborski oblasti se vrši danes, 23. t. m. zvečer ob 20.30 uri v Narodnem domu. Pred in po tekmi se vrši družabni ples. Čisti dobiček je namenjen najbednejšim v mestu Celju.

— **II. strokovni tečaj** otvorjen. V sredo je bil v Vehovarju tovarni pohištva v Celju otvorjen mariborski strokovni tečaj za luženje lesa in bo trajal štiri dni. Kot že prvi strokovni tečaj za avtogensko varjenje kovin, sta privedla tudi ta tečaj spoznavno ljubljanske Zbornica za TOI in celjsko Slovensko obrtno društvo, ki je postalo v sadnem času izredno agilno. Tečaj, v katerem poučuje g. Tramk iz Ljubljane, vestno obiskuje 25 mojstrov, pomočnikov in valencev.

— **Kdo sprejme siroto za svojo?** Občinski urad celjske okoliške občine Zeli oddati 4. do 6. Sletno deklico — siroto za svojo ali pa v stalno brezplačno oskrbo. Natančnejše informacije daje v uradnih urah občinski urad celjske okoliške občine na Bregu pri Celju.

— **Občni zbor celjske Sokolske župe** se vrši v nedeljo 24. t. m. ob 8. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Celju.

— **Voznik brez luči in zavesti.** V četrtek zvečer je službovali stražnik prijel v Prešernovi ulici nekega kmečkega voznika, ker je kljub pozno nočni uri pripeljal skozi mesto brez predpisane luči. Ko si je stražnik možakarja nehalno natančneje ogledal, je spoznal, da je mož dobesedno mrtev pijan. Konja so spravili v neki gostilniški hlev, nadelanega možakarja pa v zapor. Ponoči sta prišla po moža in po voz žena in sin, toda odpeljala sta le kono in voz, dočim so kmeta pridržali do iztečenja na policiji. Možakar, mali posestnik Jurij N. iz Ljubljane pri Celju, se ni mogel spomniti, kje se je tako težko obložil s sladko kapljico.

Radioprogram

Ponedeljek, 25. febr.: 12.30: Reprodukcijska glasba; 13: Casovna napoved, reprodukcija glasba; 13.30: Stanje vode in borzna poročila; 17: Koncert Radio — orkestra; 18.30: Češčina, poučuje g. Novak; 19: Francoščina, poučuje dr. Leben; 19.30: Prikrita tuberkulozna obolenja, predava dr. Franc Debevec, spec. za tuberkulozo; 20: Večer rado o kvartetu, izvajajo člani kr. opere (g. Jeral, Bravničar, Peršnik, Eržen); Različni plesi, Gavatote, menuet, valček, tango, blues; 22: Poročila in časovna napoved; — Torek, 26. febr.: 12.30: Reprodukcijska glasba; 13: Casovna napoved, reprodukcija glasba; 13.30: Stanje vode in borzna poročila; 17: Koncert Radio — orkestra; 19: Nemščina, poučuje ga. dr. Piskernik; 19.30: Naravni zemeljski plin, vodni plin, zračni plin, predava prof. Pengov; 20: Duetni večer (klavir — harmonika, klavir — vijolina, dvojevi); — Radio — orkester; 22: Poročila in časovna napoved; 22.15: Sprehod po Evropi; — Sreda, 27. febr.: 12.30: Reprodukcijska glasba; 13: Casovna napoved, reprodukcija glasba; 13.30: Stanje vode in borzna poročila; 17: Koncert Radio — orkestra; 18.30: Predavanje iz kmetijstva, ing. Rado Lah; 19: Naše sosednje države, dr. Bohinjec; 19.30: Zgodovina Slovencev, prof. S. Kranjec; 20: Uverturni večer II., izvajajo Radio-orkester; 23: Poročila in časovna napoved; — Petek, 1. marca: 12.30: Reprodukcijska glasba; 13: Casovna napoved, reprodukcija glasba; 13.30: Stanje vode in borzna poročila; 17: Koncert Radio — orkestra; 18.30: O gospodinjstvu predava g. C. Krekova; 19: Francoščina, poučuje dr. Leben; 19.30: Iz glasbenega sveta, predava dr. St. Vurnik; 20: Slovenska balada v literaturi in glasbi, Samospeve pole g. Janko, član kr. opere — Radio-orkester; 22: Poročila in časovna napoved; — Sobota, 2. marca: 12.30: Reprodukcijska glasba; 13: Casovna napoved, reprodukcija glasba; 13.30: Stanje vode in borzna poročila; 17: Koncert Radio — orkestra; 18: Književna ura; 18.30: Dubrovnik in okolica, Propagandna predavanje za tujski promet v nemškem in celjskem jeziku; 19: Nemščina, poučuje ga. dr. Piskernik; 19.30: O veroslovju, predava vseuč. prof. dr. Erlich; 20: Wagnerjev večer; — Uvodno besedo govori dr. A. Dolinar; 22: Poročila in časovna napoved; 22.15: Sprehod po Evropi; — Nedelja, 3. marca: 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve; 10.30: Predavanje iz poljedelstva, ing. Dirligh; 11: Koncert Radio — orkestra; 15: Stanje vode in časovna napoved; 15.30: Reprodukcijska glasba; 16: Planinski spomin, prof. J. Mikar; 17.30: Laska glasba; 20: Slov. akad. oktet pole narodne in umetne pesmi.

Kupujte samo pri trvdkah, ki inserirajo v »Slov. Narodu«!

Szekula Jenč:

Suženj in Rimljanka

Roman.

Bila je že pozna noč. Vsi sužnji so že spali. Od vseh strani se je razlegalo smrčanje. Stopil sem v svoj oddelek in prižgal leščerbo. Odeji sem se s svojim plaščem. Spalnica je bila zelo sužnja. — Tu je bolje nego pri Chrisobulu. — sem mimrjal. — Ni se treba valjati po umazani slami. Tu ne ravna s sužnji kakor z živino.

Sedel sem na posteljo in si sezul čevlje. Dali so mi bilo novo tuniko in nove čevlje. Tudi plašč je bil nov. Moje staro obleko so sežgali, da bi ne okužila zraka. Ta dom je zelo imeniten, celo volji pižo iz sužnjih korit in sužnjem se godi tu tako dobro, da bi jim mogel zavidi marsikateri proletarjec dvajsetega stoletja.

— Jedi in pijače je dovolj. Pravijo pa, da je stara Publia zelo stroga. Za vsako malenkost da pretepsti sužnje do krvi. Celo ženskam ne priznaša. Da, lani je dala nekega sužnja križati. Bil je Hanon, 30-letni hlapec. Zalotili so ga, ko je kradel. Zato ga je dala pribiti na križ. Dejala je, da kdor krade, utegne pozneje tudi ubijati.

Tako so se pogovarjali o nji zvečer v kuhinji. Morda so me hoteli s tem samo prestrašiti. Služničad ima namreč navado strašiti vsakega novega sužnja z raznimi strahotnimi prigodami, da ne more siromak od strahu vso noč zatisniti oči.

Srce mi je začelo močno utripati. V ušesih mi je zvenela otožna pesem sužnja Plautona:

„... križ bo nekoč moj grob,
na njem so umrli vsi moji predniki,
moj oče, moj ded, praded in prapraded.“

Luna mi je svetila v obraz. Zaspati nisem mogel. Stopil sem na prag in zagrmil vrata.

Ker luna ni več svetila v sobo, me je kmalu premagal spanec. Imel sem divne sanje. Sanjalo se mi je, da sem v Budimpešti, v Hernadski ulici. Tudi žena in tašča sta bili pri meni. Držali sta me za roke in šli smo po ulici.

Kar je nastal zunaj strahovit vihar. Vetrer je butal ob poslopje in kmalu sem se zbudil. Leščerba je še gorela na mizi.

— Zdaj! ... Zdaj! — sem zakričal ves iz sebe. Planil sem s postelje na hodnik. Mislim, da je nastal trenutek, ko bo moja strahotna vizija končana. Že sem preletel v spanju neskončno zračno morje časa. Že je bil stari vek daleč za menoj in že sem videl v megli razsvetljene budimpeštanske hiše. Toda čakalo me je brdsko razočaranje.

Noč je postala viharina. Luna je bila izginila za črne oblake. Valovi Dunava so z vso silo butali ob skalnate bregove.

Zagledam se v noč, misleč, da opazim tovarne, široke, lepo razsvetljene ulice, mostove in palače. Toda nikjer ni bilo niti najmanjšega sledu o Budimpešti. Mostovi so izginili. Hiše še niso bile sezidane. Na bregu Dunava je bila tema. Samo tu pa tam se je zasvetila nad neskončnimi, pustimi močvirji luč.

— To je grozno! — sem vzkliknil obupano.

Tam na nasprotni strani so se razprostirali mračni pragozdovi. Iz močvirij in pragozdov se je razlegalo turbo tulenje. Morda so teknovali z vetrov lačni volkovi ali divji psi.

Zgrudil sem se k ograji in si zakril obraz z rokami. Budimpešta, srečno, drago, čarobno mesto je izginilo s sveta ali pa sploh še ni bilo zgrajeno.

Bridko sem zaplakal. V obupu sem si pulil lase. Tarnal sem tako glasno, da se je glavni kuhar hleglo zbudil.

— No, kaj pa je to? — je zagodrnjal.

Bil je debeluhast, prijazen mož. Oči je imel črne in dobival je že plešo.

— Kaj ti je, Viduare? — je vprašal z zaspanim glasom.

In tudi on se je primajal iz svoje spalnice.

Nisem mu odgovoril. Kuhar me je prijazno pogladil po glavi.

— Ali si imel težke sanje?

— O, težke, zelo težke! — sem jeciljal.

— Moraš torej doprinesiti žrtve bogovom. Žrtvoval boš praženo moko, posuto s soljo. Zjutraj jo dobiš pri meni v kuhinji. Ne boj se, to prežene nesrečo.

Pomagal mi je na noge.

— Ne bodi otročji. — je nadaljeval.

— Lezi in spi. Sicer se o galiciniu ne prebudiš. A matrona nima rada lenih sužnjev.

— Kaj je res naša gospa tako kruta? — sem vprašal prestrašeno.

— Kruta ni, samo stroga je zelo. Metla se ji ne smili in lenim sužnjem ne prizanaša.

Skomignil je z orjaškimi rameni.

— Drugeče se pa da z njo živeti.

Prve dni nisem imel mnogo dela.

Pometal sem vežo, nosil v stajo seno in vodo v kuhinjo. Včasih sem imel toliko prostega časa, da sem spregovoril nekaj besed z učenim Academicom. Pogovori z njim so mi bili vedno največji užitek.

K matroni pridem zelo redko. Sicer me pa tudi ne mika srečavati jo. Govorim vedno strogo in hladno. Njen pogled je tako srep, da me je kar strah, če me pogleda.

Oni dan me je Academicus nagovoril:

— Hej, si slišal?

— Kaj pa?

— Hoteli so te odvesti drugam.

— Zakaj?

— Da bi pomagal pri delu na polju.

Žetev je na pragu.

— Kaj je tam slabo? — sem vprašal plašno.

— Da, precej slabo. Prelomil bi se v hrbtu, če bi se moral nagibati nad strniščem.

— A hrana?

— Mleka in sira bi imel tam dovolj, toda tu je življenje neprimerno boljše.

Dobimo vse, kar ostane naši gospodi. A gospoda ima izbornu kuhinjo. To ti pravim jaz, ki sem služil že pri zelo imenitni gospodi.

Videč moj obupani obraz me je začel Grk tolažiti.

— Ne boj se, ne vzamejo te od tod. Prosil sem matrono, da te pusti tu. Predlagal sem ji, naj poskrbi, da se izučiš za capsaria.

— Kaj pa je to capsarius?

Besedo imajo naši čitatelji

Zoper sovraštvo

V življenju povsod in vedno srečujemo izbruhe medsebojnih nasprotij, tako tudi v naši rubriki »Besedo imajo naši čitatelji«. Lahko je bilo opaziti, da so bili sicer vsi dosedanja članki pod našo rubriko prepojeni z grdo mržnjo, katere izraz je bilo zabavljanje — da zabavljanje, ne kritika! Že sem začel verovati, da dandanes vsaka beseda izzevo psovko in dvomiti, da še znamo spregovoriti s prijazno in objektivno besedo drug z drugim, ker takor hitro se je kdo oglašil k besedi pod našo rubriko, je bil napaden od več strani z ostrimi zbadljivkami.

N. pr. nekdo izraža svoje mnenje v izgovorjavi književne slovenščine (seveda tudi on zabavlja), je že napaden od gospodov, ki kar direktno v svojih razpravah naglašajo, da so doktrinarji, kasacite se na polju jezikoslovja, naj molče kopitarji — čevlje naj sodoj! — saj še slovnice ne znajo, da jim dožajejo s tem in še mnogimi dejstvi omejenosti, sami pa seveda kot doktrinarji so neprimerno vzvišeni nad duševno revščino laikov, kar hočejo dokazati s kopico tujih fraz, o katerih nismo se še ne sanja ubogiti »kopitarjem«.

To radi prezir do slovenčev, ki je podkrepljen z ošabnostjo takozvanih »inteligentov« kateri pač prezirajo z mržnjo vse, kar se jim zdi preprostejšega od njih, ne upoštevajo pa ničesar.

Kakor da ni več med nami plemenitosti in smisla za srčno kulturo — povsod je na višku mržnja. Res je sicer, da nam je kot Slovincem v krvi nesloga, kot ljudem pa sovraštvo, vendar pa je težko razumljivo dejstvo, zakaj se ne moremo nŕdar zediniti.

Nesporno je, da bi s slogo, vzajemnostjo dosegli več (če sploh kaj nameravamo doseči), kakor pa z razdori, s sovražnim smešenjem.

Toitko bo, upam, dovolj mojega zabavljanja, sedaj pa bi vam rad razlil svojo skromno, vendar pa veliko željo.

Dovolite mi prej, da naglasim: Sem priprost Slovec (ker tudi nekateri drugi radi naglašajo, kaj so...), zato pustim spregovoriti tudi srcu, ne samo glavi (o le bodite uverjeni, da je storilo človeško srce Slovence več dobrega kot njegova glava!). Ne pričakujte od mene učenih besed in fraz, s katerimi bi vam naj odkril svojo idejo. Hočem vam samo povedati to, kar se mi zdi, da je bilo dobro za Slovence, brez ozira, ali je to lahko povedano učeno, modro in podkrepljeno z logiko posameznikov, samo da je povedano!

Želim, da bi mi vsi začeli veliko bolj čustvovati človeško — seljati dobroto in ljubezen, kakor smo to do sedaj.

Dalje dajmo spregovoriti »malim ljudem« — ponizanim in žaljenim — naj nam razkrijejo svoje duše, kakor im pomagamo ublažiti kar je bolejšega, razjasniti, kar je temnega, predvsem pa dvigniti jih k sebi, ako se res čudimo boljši od njih. Skratka: delajmo za uravnoteženje slabših poudincev z boljšo splošnostjo. Človeško čustvo nam veva zdraviti, kar je bolejšega, a ne uničevati! Vsemu zdravje, ki je baza življenja!

Rekel sem, da dajmo spregovoriti »malim ljudem«. Ali mi verjamete, da bi mnogi izmed nas spregovorili (ki se nam zde zelo neznan) s toplejšo in lepšo besedo kot mi? Jaz verjamem, ker vem, da je

lepota in dobrota src večkrat skrita in prezrta.

Hladna razumnost ne nasprotuje plemenitosti srca in mišljenja, ne išče sporov in ne povzroča sovraštva. Radi tega upam, da bo vsak, ki bo mojo željo presojal s hladno glavo in s toplim srcem — a ne obratno — istega mnenja z menoj ter bo želel isto, da pridejo do besede vsi, ki bi radi našli oporo pri tistih, katerim je človečanstvo, plemenitost in prosvetljenost človeka prvo.

Verujte mi, da bi bilo bolje in boljše za nas, ko bi naša srca pela enoten zpev človečanstva, kakor pa, ako naši jeziki izgovarjajo enotno prazne zvokove.

Zmag'ran.

Konec črkarske pravde

Nadajevanje bolj, ki se je razvil v poslednjem času zaradi izgovorjave glasu »k« pred soglasniki in na koncu besede, je odveč, ker je knjižni govor danes že splošno uveljavil pravilno u - jevsko izreko.

Mnenje slovenskega izobraženca v tej zadevi je podal g. prof. Sovrč, ki sodi našibše poznavalec slovenščine. Druge pa, ki so zagovarjali i - anje (značilno je, da si ne upajo z imenom na dan!), ne bo nihče mogel preprečiti, da nimajo prav. So to po večini starejši ljudje (tradicija), ki so jim izsledki strokovnjakov deveta briga. Naj torej v miru naprej i - ajo! Da pa bo javnost poučena o tem vprašanju, naj navedem, kar je ugotovila znanost (prim. Ramovšev Historično gramatiko).

Slovenski knjižni jezik temelji na doletiščju 16. stoletja, ki je poznala razen glasu lj še srednji i pred samoglasniki (lep, lipa...) in trdi (ruskij, volk) i pred soglasniki (volk) in na koncu besede (dal). Pisatelj 16. st. je Trubar, Dalman in drugi so zaradi pomanjkanja prikladnih znakov pisali srednji i in trdi i isti znak. Današnja knjižna slovenščina bi torej pri popolni doslednosti morala meti poleg srednjega i (lep, lipa) še trdi (ruski) i (volk, dal). Ta trdi i pa je slovenskim ustam danes neznan. Zato je bilo najbolj prirodno, da se je sprejel glas, ki se je že proti koncu 16. in v začetku 17. stoletja razvil iz trdega i, namreč dvoglasnik u (vok, dau), ne pa srednji i, ki se v tej poziciji ni nikoli govoril. Tako so logično zahtevali u - jevsko izreko pisatelji in slovniki do druge polovice 19. stoletja (Svetokriški, Hipolit, Megiser, Besar, Parglovec, Pohlin, Hasl, Gutsman, Zejenko, Kopitar, Metelko, Jarnik, Vodnik, Weissen-thurn, Murko, Majar, Malavašič, Levstik in Janežič do 5. izdaje slovnice). Zaradi grafične nedostodnosti pa so tedaj iz črke napravili glas s. Leta 1889. je Sket v 6. izdaji Janežičeve slovnice uvedel i - anje v slovo. Po dolgotrajnih borbah je zmagoval spet staro in edino pravilno stališče: v ščit in v gledališče se je uvedel izgovor z dvoglasnim u. Če pravi ta ali oni, da je taka izreka hribovska, je to skramo subjektivno mnenje. Zato je treba bolj centi mnenje kakega Zupaničja, Finžgarja, Sovreta ali Ramovša, Breznika itd. kot pa anonimnega penzionista. Sicer pa ni nemško Hals, als, Tal nič lepše kot Haus, aus, Tau. Seveda, če izgovarja kdo u samoglasniško namesto dvoglasniško, potem pač bole ušesa. Prav tako je hudo, če kdo ne ve, kje in kako se izgovarja polglasnik in kje e (ozki ali široki), zlasti v slučajih kakor šel, rekel, kotel, misel, pekel itd.

Končno še to. Izgovarjavo z dvoglasnim u bi bilo treba uvesti tudi v osnovne šole. Ponekod namreč še vedno i - ajo v i. razredu, drugod tudi v drugem, tretjem itd. (celo v Ljubljani). Slovenščina bi pač morala biti za šestletnega otroka ista kot za sedem-, osemletnega. Ali smatrajo naše otroke za manj nadarjene kot n. pr. francoske ali angleške, kjer so razlike med pismom in izreko neprimerno večje? Ali so abecedniki tako nerodni? Ali si učitelji ne znajo pomagati? Dr. Mirko Rupel.

Poziv vsem „eljkarijem“

Debata, ki se je razvila po mojem odgovoru na članek nekega D. B. o izreki trdega i, je jasno pokazala, da imajo moji nasprotniki mnogo premalo splošne in prav nikake jezikovne izobrazbe; za to ni mogoče razpravljati z njimi s stvarnimi, oziroma znanstveno utrjenimi razlogi. Saj jih ne razumem. No, zadeva dvoglasniškega i je znanstveno dokaj dognana, in je razni Debeti, Pike in drugi outsidersi kljub »lajanju« izza plota ne bodo prepili. Da pa utegnejo dokazati blagovčnost svoje abecedne eljkarije in neblagovčnost mojega pasjega lajanja in mačjega zavijanja, jim ponudim čisto resno tole priliko:

Pripravljen sem prirediti javen recitacijski večer. Na tem večeru sem pripravil med drugim programom čitati, in sicer brez priprave, kako stvar, ki naj jo napiše g. Pika, oziroma kdo izmed tistih »inteligentov«, ki jo on brez legitimacije širokoustno zastopa, a s pogojem, da pisec čita svoj spis pred menoj s svojim zvokovitim lom. Občinstvo — povabiti hočem tudi kritike, estetce, glasbenike, literate, pesnike in pisatelje (literat in pesnik ali pisatelj je namreč dvoje, da ne bo zopet nesporazumljenja) — občinstvo pravim, naj pa izreče sodbo. Mislim, da je moja ponudba kulturna. Kaže tudi, da si upam jaz s svojim »lajanjem« nastopiti javno pred najbolj izbranim občinstvom, v tem ko lajajo moji častni vredni nasprotniki zgolj izza plota. Dobitek, ki ga bo recitacija vrgla, prepustim velikodušno Outsiderju et consortibus, da si utegnejo najeti strokovnjake za pouk o pravilni izgovorjavi slovenščine. Za pošteno plačilo sem jim pripravljen sam dati dve, tri lekcije, ker toliko znam, čeprav nisem strokovnjak. Bo saj kaj zasluska, in tega smo profesorji potrebni. Sovrč.

— K črkarski pravdi. V zadevi izgovorjave slovenskega biabialnoga i smo prejeli še več prespevkov, ki jih bomo po možnosti objavili, v kolikor niso preobirni. Prosimo pa vse, ki b se morebiti še hoteli oglašati k temu vprašanju, da se v svojih izjavah izbolj omeje in da ne prekoračijo meje dostojne diskusije. Sicer pa g. prof. Sovrč itak predlaga javen recitacijski večer in s tem bi bilo po našem mnenju nasprotje med obema taboroma izglajeno na najbolj zadovoljiv način. — Uredništvo.

— Na naslov železniške direktije. Prejeli smo: Mi, slabo siturani, ki zama te kamo od enega premogarja do drugega in v strupenem mrazu niti za drag denar ne moremo dobiti premoga, imamo gotovo pravico vprašati, zakaj ni železniška direktija že polety nakupila premoga, da bi ji ne bilo treba zdaj za skrajno skrčeni promet rekvirirati premoga ki je malim odjemalcem nujno potreben. Ali je morda res, da so polety šikanirali TPD, ker ni hotela... Ali smo sigurni, da se to ne bo ponovilo?

RAZLIKA v Vašo korist do 30%

če nabavite blago za obleke, plašče, perilo itd.

pri tvrdki NOVA K-Ljubljana
KONGRESNI TRG 15

Dospelo že nad 200 najmodernejših desenov
angleških in čeških kamarnov za prehodni čas in pomlad

Priznana najugodnejši nakup! Oglejte si zalogo!
Strogo solidna postrežba! Prepričajte se!

Zametil naročnik dobe list

še letoga in v popoldan urah

MESEČNA NAROČNINA SAMO 12 DIN

NAROČI SE V LJUBLJANI KNAPLJEVA ULICA ŠTEV. 8

Sobo

oddan v Gradišcu 15. II., vrata 21

Gospodična

državna uradnica z večletno prakso išče mesto KONTORISTINJE ali blagajničarke za takoj. Posuďte pod »Najno« na upravo tega lista.

Krušno moko

najboljše vrste dobite vedno sveže pri

A. & M. ZORMAN
Ljubljana, Stari trg 32.

Blago dostavljamo tudi na dom. Proizvajamo v največji vseh možno domače ali banoške pisnice — pri manjših množicah lo tako samejamo na moko in otrobo.

Jos. Otorepec

se priporoča za tiparska in kroti-motiskarska dela. — Ljubljana, Za Gradom šte. 9 (ob koncu Strleške ulice) 22-I.

Pisarniška moč

s znanjem slovenščine, nemščine in nekaj knjižničnine, strokovna in vseh pisarniških del, varstvena v leoni stroki, žel službo. Posuďte na upravo tega lista pod »Pisarniška moč 338«.

Kupujemo

platno, srebrno, platno, srebrno kroje. Proizvajamo v posteljah in poročenju. Tovarna za ločene dragih kovin. Sp. Šiška, Sv. Jerneje ceste 8. 24/I.

Pletilja

dobro izvajamo. Iščemo službo in stanovalstvo v Ljubljani. Posuďte na upravo tega lista pod »Pletilja 347«.

Stanovanje

2-3 sob. s priključnimi. Iščemo mirno triletno rodbino brez otrok v bližini glavne postaje ali vasi se daleč od tod, na maj. Posuďte na upravo Slov. Naroda pod »Maj 248«.

Opremljeno sobo

z električno razsvetljavo, v Rožni dolini, oddam solidnemu gosposu Ponudbe na upravo tega lista pod »Zračna soba 359«.

Zastopstvo

dobro, za Banat, Srbijo in Makedonijo bi prevzela moderno organizirano agent. firma s sedežem Beograd — Skopje. Ponudbe nasloviti na Skopje, poštni predal 92 273

Kože divjačine

komplet. L. Roth, Mesni trg 9. 26-L.

Dmnikar. poslovodjo

za vas dmnikarska dela v mestu in na deželi išče dmnikarjeva vdo-va. Ponudbe z navedbo zahtev na naslov: Franc Uršič, Tržič. 377

Ločenec

star 29 let, z nekoliko premoženjem, žel manjšo in ločenko, staro do 25 let, se glede na premoženje. Resne ponudbe s polnim naslovom in poštati na upravo tega lista pod »Spomlad 376«.

V staroznanst. gostini

»Šempeter«

pri Sr. Petra mostu se točijo prvovrstna domačinska in domača vina, gorke in mizne jedi. Se priporočata Ivan in Marija Kajnc. 345

Hiša

3 sobe, električna, vodovod, na Koruški cesti v Mariboru, poceni na-prodat. Pojavnita daje Kočvar, Maribor, Betanovka št. 2. 275

I. Stjepušin

ZAMER, Ljubljana 57
pripravlja najlepše tambara, tice, šoke, partiture i ostale potrebščine za vsa glasbila. — Odlično in pariskojizložbi Gjelat tranka.

Franc Miklavc
železniški uradnik v pok.

dne 21. t. m. po dolgem, mučnem trpljenju, previden s tolažili za umirajoče, bogu vdano preminul.

Pogreb blagega pokojnika se vrši v nedeljo, dne 24. februarja 1929 ob 2 uri popoldne iz mrtvašnice veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Slape-Ljubljana, dne 23. febr. 1929.

Franja Miklavc, soproga. — Ljudmila, Zorislava, Franciska, Mara in Jolica, hčerke. — Justin Angela in otroci.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG D. D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo:

PREMOG domači in nozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe
KOVAŠKI PREM OG vseh vrst
KOKS divjaški, plavžanski in plinski
BRIKETE

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani. Miklošičeva cesta šte. 15/I.

Neprijeten duh ust

je zopet. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Ube hibi odstranite pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno pri uporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah. Gmri ostanki jedi med zobmi, ki povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Poskusite najprej z malo tubo. Ki stane Din. 8.—. Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mehke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pri- no samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tovarnice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor. 7

ČAJ „DVA LENGERA“

v originalnih omotih sloveče ruske firme
GUBKIN - KUZNECOV. Osnov. 1843 v Moskvi.
Potrjeno z uradno analizo je brez primesi barve.
Dobiva se v vsaki večji kolonijalni trgovini.
Generalno zastopstvo:
«Slovenska Ujajamnost», Beograd.
Frankopanova 24. — Pab 136
Cenik pošiljamo na zahtevo le trgovcem
Centrala: The Asiatic Trading Corpor. London.

Popravila in čiščenje orožja
izvršuje najbolje in najvestneje

F. K. KAISER, PUŠKAR
LJUBLJANA, KONGRESNI TRG ST. 9

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA Masarykova cesta 9 (na-proti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklarirane blaga in vse informacije brezplačno 761

Tekstilni Biro Jaša Alkalaj & Albala
Beograd, Kralja Petra ul. 30/32.

Zastopa največje sverske tovarne strojev za celokupno industrijo, med drugim tudi:

Schubert & Salzer A. G. Maschinenfabrik, Chemnitz Sächsische Webstuhlfabrik (Louis Schönherr), Chemnitz Mauser-Werke A. G., Oberndorf, specialne šivalne stroje

Sprejema se ureditev in instalacija celokupnih tekstilnih tovarn, od največjih do najmanjših. Pozna točno domače industrijske prilike in daje brezplačno vse strokovne nasvete o vseh tehnično-tekstilnih vprašanjih. Obvlada vse tekstilne sirovine od najkulantnejših prvotnih svetovnih vrst.

Obcinsko upravljalstvo

St. 1592.

Split, 9. II. 1929.

Predmet: Natečaj za mesto šefa tehniškega oddelka.

Natečaj.

Razpisuje se natečaj za mesto šefa tehniškega oddelka občine Split.
Prošnje naj se vložijo do 15. marca 1929 ob 12. opoldne.

Plača po dogovoru.
Prosilci morajo biti državljani kraljevine SHS., a predpisano taksirani prošnji morajo priložiti:

1. Krstni list.
2. Domovnico.
3. Izpricevalo o strokovni šolski izobrazbi.
4. Izpricevalo o dosedanjem službovanju.
5. Navstveno izpricevalo.
6. Uradno zdravniško izpricevalo.
7. Curriculum vitae.
8. Reference.
9. Popis izvršenih del.

Pod šefa tehniškega oddelka spadajo vsi tehniški odseki občine.

GRITZNER, ADLER in KAYSER

šivalni stroj
ter kolesa so
najboljša v materijalu. Lepe
opreme, ugodni
plačilni pogoji.
Istočasno švicarski
pletilni stroj
„DUBIED“
edino pri

Josip Petelinc, Ljubljana
(ob vodji, poleg Prešernovega pomenika) Telef. 2913

OTVORITVENO NAZNAVILLO

S tem si usojam p. n. občinstvu vljudno naznaniti, da sem izstopil iz iv dke „Elite“ konfekcija — družba z o. z., Ljubljana, in da sem otvoril svojo lastno, novo trgovino pod imenom

DRAGO GORUP & Co.
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 14/II.

KONFEKCIJA

IZDELOVANJE IN PRODAJA

V svojem novem podjetju bom vodil vse v to stroko spadajoče predmete, ki bodo v vsakem oziru strokovno izdelani, za kar jamči moja dolgoletna praksa in vsesranksko poznavanje te stroke, tako da bodo p. n. odjemalci vedno in v vsem najtočneje in najkulantneje postreženi.

Velečenemu občinstvu se najvljudneje priporočam in beležim

z odl. spoštovanjem
Drago Gorup.

378

Underwood

pisalni stroj ušica svetovni sloves

Preko 2.000.000 strojev v rabi. Najbolj vpeljan v uradnih Na zalogi pri

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 6
Telefon šte. 2980

Ce že morate kupovati na obroke, varujte pri tem svoje interese in obrnite se takoj na

KREDITNO ZADRUGO DETAJLNIH TRGOVCEV

V LJUBLJANI, Cigaletova ulica šte. 1 (ori sodnili)

katera vam hitro in diskretno posreduje kredit, na podlagi katerega kupite lanko vse, kar potrebujete. Poskusi o skoraj v vseh večjih ljubljanskih trgovinah brez vsakega poviška cen.

Prospekti in pojasnila radevolje na razpolago.
KUPI TAKOJ! PLACAJ POZNEJE

372

Najboljše

STOEWER

šivalni stroj

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledite si to izrednost pr

Lud. Baraga, Ljubljana
Šelenburgova ulica 6/I.
Brezplačen pouk 12-letne garancije
21/1. Telefon št. 980

Dr. Schaeferja Epilepsan

proti

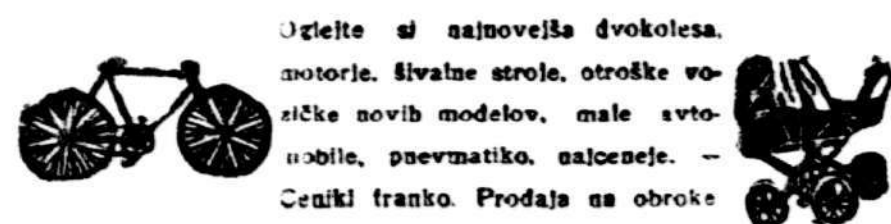
epilepsiji, krčem, padavičnosti

že 10 let najbolje preizkušen

Vsak dan prihajajo priznana

Natančnejša pojasnila in razpošiljava.

Apoteka Sv. Stjepana, Mr. M. F. ster. Ostiek III.

Ogledite si najnovejša dvokolesa,

motorje, šivalne stroje, otroške vo-

zičke novih modelov, male avto-

mobile, pnevmatiko, saloonje.

Ceniki franco. Prodaja na obroke

«TRIBUNA» F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovsk. c. 4

Najboljše tamburice

Farkaš-vega in sremskega sistema izdele in razpošilja ob jamsivu

stara hrv. tovarnica tamburic
STJEPAN M. GILG
S SAK 610
Kačičeva 174 (Hrvatska)
2^a L.
Genovnik tamburic pošljem na zahtevo zaslonj.
Odklikovan z dvema z alima kolarima

DUNAJSKI VELESEJEM

10.-16. III. 1929 (Rotunda do 17. III.)

Posebne prireditve:

Mednarodna

razstava avtomobilov in motornih koles —
Tehniške novosti in iznajdbe — Semen-
jevalne razstave — Semenji za premog —
Razstava umetnih svil — Salon dunajske
kuhovinastve mode — Razstava za živila in
branjila — Vzorčni semenj poljedelstva in
gondarstva

Avstrijska razstava pitane šivilje (15.—17.
marca 1929)

Brez vizama! S sejemsko izkaznico in potnim
listom prost prestop meje Ogrski prehodni vi-
zum se ob pokazanju sejemске izkaznice dobi
na meji.

Precejšnje olajšave voznine na Jugoslov., ogr-
skih in avstrijskih železnicah, na Dunavu, na
Jadranskem morju ter v zračnem prometu.
Pojasnila vseh vrst ter sejemске izkaznice (po
Din 40.—) pri WIENERMESSE — A. G. Wien.
VII., ter med trajanjem Lipskega pomladanske-
ga sejma pri poslovalnici v Lipskem Oester-
Messhaus in pri vseh častnih zastopstvih v
Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31
• Zveza za tujski promet v Sloveniji,
Dunajska cesta 1.
• Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

311

Malčki!

Princeska

„Zvezdana“

ki vam jo je, ko je izhajala v
»Jutru«, štala vsako jutro do
bra mamica,

je izšla

vezana v lepo knjigo zato da
se bodo vse prigode male
»Zvezdane« še enkrat, a to-
krat brez posledica vršile pred
vašimi očmi.

Da bodo tega veselja lahko
doležne vse pridne punčke in
pridni fantki, zlasti oni, ki
niso imeli priliko čitati o
»Zvezdani« iz »Jutra«, bomo
»Zvezdano« prodajali samo za

12 Din
po pošti 13 Din

»Zvezdano« lahko kupite v
Oglasnem oddelku »Jutra« v
Prešernovi ulici šte. 4, ter v
Tiskovni zadrugi v Prešernovi
ulici.

Zunanji naročnikom pa jo bo
pošiljala Uprava »Jutra«, Ljubi-
ljana, Knafljeva ulica 5.

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gospodarska zadruga z. o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrstne kredite, eskontira menice, inkasira
fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse v
bančno stroko spadajoče posle

Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem
računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše

10/L

Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije
vodi poseben oddelk za njih prodajo, poleg tega prodaja
tudi srečke Ratne šete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji